LA MULŢI ANI 1995 !

JURNALUL S.F.

Anul III Nr. 102
Săptămînal de cultură
SCIENCE – FICTION
16 pagini - 250 lei

JOHN KESSEL - *Buffalo*

premiul THEODORE STURGEON MEMORIAL '92

premiul LOCUS '92

Cîteva precizări

Curierul național din 5 noiembrie 1994, domnul Aurel Cărășel a publicat o prezentare măgulitoare a persoanei mele și a activității mele de scriitor, pentru care îi sînt recunoscător.

Din păcate, cu toate că eu sînt cel care i-a furnizat majoritatea informațiilor, într-o discuție la Baia Mare – s-au strecurat unele imprecizii (probabil că notițele sau explicațiile mele nu au fost suficient de clare). În primul rînd, nu am fost niciodată mozaicar (am fost, vreo șase luni, ucenic strungar), iar în privința studiilor mele, ar mai fi trebuit adăugată o școală postliceală, iar în privința mamei mele, faptul că este filolog și traducător. Cît despre „ecoul" poeziilor mele în critică, nu există nici un articol favorabil al niciunuia dintre cei enumerați în text – în schimb *Horia Zilieru*, fost redactor șef la CONVORBIRI LITERARE m-a publicat de cîteva ori în revistă. *Tudor George* este referentul prezentării mele pentru intrarea în UNIUNEA SCRIITORILOR, cît despre domnul Romulus Vulpescu, care este unul dintre poeții mei preferați contemporani (alături de Mihai Ursachi, Adrian Păunescu șa) mărturisesc că mi-ar face mare plăcere să fi scris vreodată ceva de bine despre mine, dar, după cîte știu eu, n-a făcut-o încă pînă acum (doar ne-am întreținut de fiecare dată cînd ne-am întîlnit, cu multă complezență și solicitudine din partea domniei sale). Versurile mele n-au fost consemnate decît în cîteva notițe de revistă – cea mai amplă din placheta lui Gheorghe Tomozei. În privința publicărilor în străinătate, textul tradus în Ungaria se numea Cataracta (nu „Catarete") și a apărut într-o antologie, nu într-o revistă, iar textul hard-SF se numește Lovitura de gatopard (nu „Gatgoard" cum greșit a fost culeș în prezentare) și este cuprins în volumul Săritorii în gol în curs de apariție la editura Nemira. Mi-au mai fost traduse și publicate în Jugoslavia, Bulgaria, Rusia trei texte în afară de cele menționate de domnul Cărășel.

Cît privește încercările mele de grafică, informația din Curierul național este aproximativ exactă – eu am furnizat-o apa, reprosul domnului *Nicu Gecse* din JSF, cum că mi-a mai fost publicată în presă grafică și la date mai recente, nu este justificată – ea a fost făcută cu mult timp în urmă. Hai să zicem că nu am renunțat la cochetăriile cu grafica în '72, ci în '73 - '74, și că, de atunci voi mai fi „mîzgălit" două sau trei vignete, dar, în principiu, după căsătorie, și mai ales după ce am văzut desenele lui Moritz Esher, am părăsit fără speranță tușurile și peniței topo.

La lista publicărilor ar mai fi fost, cred eu, de adăugat și participarea a 8-9 texte de ale mele la diferite antologii și volume colective, iar la rubrica „almanahuri" – ar trebui pomenit și *Contemporanul*. Dar, prezentarea domnului Aurel Cărășel nu-și propunea un caracter exhaustiv și, de altfel, chiar și mie mi-ar fi fost destul de greu să-mi recit pe dinafară, toate publicările și referințele critice care m-au vizat, într-o discuție de cîteva minute. Oricum, prezentarea domniei sale o voi păstra cu plăcere și la loc de cinste pentru frumoasele cuvinte apreciative la adresa mea și a scrierilor mele.

MIHAIL GRĂMESCU

MICA PUBLICITATE

Cristian IONESCU caută numerele 41, 54, 58, 79 din JSF (cîte 2 exemplare). Așteaptă oferte (vînzare sau la schimb) pe adresa redacției.

Gabriel ZĂBAVĂ - str. I. C. Frimu, nr. 4, Bl. B3, sc. B, et. II, ap. 7, O.P. 3, Cîmpulung Muscel, jud. Argeș, cod. 0425 caută numerele 85-100 din JSF.

Miercuri, 21 decembrie a avut loc lansarea primului album al formației DIGITAL ART.
Cei ce doresc să-și procure albumul pot scrie pe adresa Digital Art, CP 44-51, Sect. 4, București.

Teodoru Sorel - str. Ardealului, nr. 26, bl. 12, ap. 28, cod 6100, Brăila "are disperată nevoie" de nr. 29, 30, 32, 34, 35 din JSF și de nr.3, 4, 11, 57, 144, 151, 192, 219, 226, 306, 320, 387, 388, 389, 392, 393, 394, 395, 400, 401, 403, 416, 418, 421, 450, 451, 457 din CPSF. Oferă la schimb/ contra cost nr. 28, 66, 72-73, 74, 75 din JSF, 2, 3 din String, 23, 43, 47, 48, 54, 60, 62, 63, 74, 75, 76, 77, 79, 81, 85, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 102, 107, 117, 124, 167, 168, 172, 173, 174, 175, 181, 183, 184, 186, 222, 224, 244, 286, 289, 295, 299, 314, 315, 316, 329, 398, 402, 423, 453, 455 din CPSF.

Cristina Filip (Ploiești) caută nr. 76, 93, 92, 91 din JSF. Căutați-o la telefonul 044-123502 sau CRISTA @/vph 10./vph. sfos.ro ("cei avizați vor înțelege a doua adresă, ceilalți nu contează" citat exact, pentru a nu fi acuzați de manipulare).

Enache Gabriel str. Mihai Viteazul, nr. 59, Tg. Neamț, jud. Neamț, cod. 5675, tel. 033-664848 caută 1, 2, 3, 13, 21-39, 41-49, 51, 52, 72, 73, 98. E dispus să plătească 300 lei/exemplar.

Cătălinoiu Emil str. Aurel Vlaicu, nr. 58, Bl. A4, sc. 1, et. 3, ap. 14, , 3400, Cluj Napoca caută numerele: 1, 10, 12, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 45, 46, 47, 48, 50, 52, 57, 58, 61, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 100, 101.

Cătălin Russen str. M. Kogălniceanu, bl. L11, ap. 86, 0600, Roșiori de Vede, Teleorman, tel. 047-460060 caută nr. 1-56, 60-63, 75, 92-94, 99-100 din JSF, 1-467, 476-477, 480-484, 490, 493-510 din CPSF și oferă la schimb nr. 77, 97, 98 din JSF și 469, 470 din CPSF.

Ene Adrian com. Brănești, jud. Dîmbovița, 0278 caută numerele 16-53, 62, 66-68, 72, 73, 77-84, 86, 88-92 din JSF. Dorește să corespondeze

ÎNTÎLNIRI INTERNAȚIONALE 1995

ConFusion: 8-9 aprilie, Geraardsbergen, Belgia. 47.5 DM pînă la 31/12/94, apoi 52.5 DM pînă la 15/3/95 apoi 57.5 DM. Contact: ConFusion, c/o Peter Motte, Abdijstraat 33, B-9500 Geraardsbergen, Belgia.

Confabulation: 14-17 aprilie, Londra, UK, (Eastercon) Contact: Confabulation, c/o Scott, 2 Crathie Road, Vicar's Cross, Chester, CH3 5JL, UK.

Freicon: 28-30 aprilie, Freiburg im Breisgau, Germania. Contact: FreiCon eV. c/o Thomas Schmidt, Carl-Kistner-Str. 3, 79115 Freiburg i Br., Germany.# Francon '95 (Francophone SF convention): 27-30 aprilie; Maison d'Ailleurs, Yverdon les Bains, Elveția. Contact: Francon '95, c/o Amis de la Maison d'Ailleurs, Case postale 74 - CH 1400 Yverdon-les-Bains, Elveția

8th SF days NRW: 1-2 iulie, Duesseldorf, Germania. Contact: Heinrich Sporck, Am Sonnenberg 38, D-44879 Bochum 5, FRG:

Intersection: 24-28 august, Glasgow, UK (Worldcon + Eurocon). Contact: InterSection, Admail 336, Glasgow G2 1BR, UK

 # Pentru toți participanții la concursul de integrame: Datorită neașteptatei îmbolnăviri, internări și operări a integramistului nostru, Nicu Gecse, ne vedem obligați să amînăm publicarea clasamentului concursului de integrame pînă în momentul restabilirii colaboratorului nostru căruia-i dorim pe lîngă "La mulți ani!" și "însănătoșire grabnică!".

 # Dintr-o eroare de corectură în numărul trecut n-a apărut nota ce anunța că nr 101 este realizat în colaborare cu cenaclul String, iar grafică este realizată de E. M. Esher și Mihai Ciochia. Ultimul fiind și realizatorul coperții.

JURNALUL ®

Editat de: INTACT SF

PREMIILE CONVENȚIEI NAȚIONALE DE SF 1993 - PLOIEȘTI
CONVENȚIEI EUROPENE DE SF 1994 - TIMIȘOARA
GEOVALY SRL - BUCUREȘTI (activitate promoțională)
CONVENȚIEI NAȚIONALE DE SF 1994 - BAIA MARE

COLECTIVUL DE REDACȚIE :

Adrian BĂNUȚĂ (Redactor șef)

Nicolae C. ARITON, Ionuț BĂNUȚĂ, Ovidiu BUFNILĂ, George CEAUȘU, Sebastian CORN, Mihail GRĂMESCU, Cristian IONESCU, Mara POPA, M. D. PAVELESCU, Dan POPESCU, Petrică SÎRBU, Isabela ION (REDACTORI), Marian IRIMIA, Mihai SAMOILĂ (FOTOREPORTERI)

ADRESA REDACȚIEI:
Șoseaua București-Ploiești, nr. 25-27, sector 1, București
Tel. 2107136, 2109366, 2109946

RĂSPUNDEREA MATERIALELOR INFORMATIVE REVINE AUTORILOR

Director administrativ : *Titus GUVIR*
Tehnoredactare computerizată *Adrian și Ionuț BĂNUȚĂ*
Culegere: *Roxana Rogojinaru*
Corectură: *Nicu GECSE*
Montaj offset: *Georgiana DUCMAN, Mariana SEBE, Silvana GREERE*

JURNALUL S.F. este înscris în Catalogul Presei la poziția 2.128. Abonamentele se pot face la orice oficiu RODPET. Cititorii din străinătate se pot abona prin RODPET SA PO BOX 33-35, telex 11895 Telefax 3129432 București - România Piața Presei Libere nr. 1

Acest săptămînal face parte din rețeaua națională a publicațiilor JURNALUL

Director: Dan DIACONESCU
Redactor șef: Marius TUCĂ

Tiparul executat la INTACT

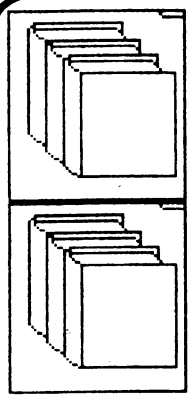

UCRONIA
între testul de perspicacitate și romanul istoric
PATRULA TIMPULUI
de Poul Anderson

Atunci cînd nu este roman istoric, orice ucronie reprezintă o formă de test de perspicacitate în sfera raționamentului paradoxal și ipotetic. O variantă de soluționare a unei astfel de ecuații ipotetice ar fi cea propusă de Ray Brabury în *Detunătura*: orice modificare, chiar nesemnificativă, a unui „amănunt" îndepărtat în timp duce la mutații incontrolabile ale prezentului (eroul textului calcă pe un fluture și la întoarcerea în veacul său, cîteva milioane de ani mai tîrziu, în loc să fi cîștigat alegerile democrații, le-au cîștigat extrema dreaptă). O altă variantă ipotetică ar fi cea din romanul *Un yancheu la curtea regelui Arthur* a lui Mark Twain: orice călătorie în timp crează „moaște" anacronice. *În cerc tot mai aproape* de Vladimir Colin narează pe tema cumplită a intrării într-un cerc vicios în care cauza se inversează mereu cu consecința. Dar cel mai spectaculos text din punct de vedere filozofic pe tema paradoxului temporal rămîne romanul lui Gerard Klein *Seniorii războiului*, dezvoltat de autor în zona ficțiunii speculative.

Patrula timpului de Poul Anderson merge pe linia tradiției din *Mașina timpului* lui H.G. Wells, dar textul este aproape descărcat de simbolurile sociale ale romanului marelui precursor. Anderson pleacă de la premiza că o modificare, chiar majoră, adusă istoriei, nu produce în prezent modificări prea mari – statistic, mutațiile istorice se... amortizează și efectele lor se pierd repede în timp – ceea ce se schimbă fiind doar amănuntele cu caracter de cronică, iar nu cursul general al istoriei.

Literar vorbind, orice ucronie vizînd trecutul prezintă, dintr-un anumit punct de vedere, caracterul unei narațiuni istorice mai puțin tradiționale dar, în ultimă instanță tot roman istoric. Autorul unui astfel de text se află în situația de a prezenta, verosimil și documentat, un tablou al epocii în care se desfășoară acțiunea. Lumea (mai ales cea antică) la care face trimiterile romanul lui Anderson prezintă unele inadvertențe (iar în acest domeniu, mai mult chiar decît în romanul istoric, uneori o singură imprecizie, un cuvînt, poate spulbera atmosfera „de epocă", inducînd un neverosimil penibil – ca de exemplu, referințele la state ca Austria sau România în anul 300, sau cubiculumul unei case feniciene din Canaan, sau „halebardele" și „iurtele" la goți). Romanul prezintă o imagine mai degrabă „turistică" a documentației, mai ales atunci cînd face referințe la orașul antic Tir. Așa cum era de așteptat, din confruntarea cu antichitatea răsar efecte ilare, de genul: „Față de lumea lui, lumea antică avea cîteva avantaje: se puteau oferi cadouri și nu existau taxe pe venit", sau: „săpunul era un lux al viitorului".

O paralelă cu *Grifonul lui Ulise* al lui Colin ar fi net în defavoarea *Patrulei Timpului* din punct de vedere literar și artistic (paralela ar putea fi sugerată de unele similitudini tematice – de exemplu, referința la prostituția sacră prematrimonială din templele babiloniene). Dar, cum am mai spus, romanul lui Anderson este mai puțin un text cu caracter istoric cît un text de speculație logică pe o temă istorică.

Filozofic, textul susține vechea doctrină a lui Euhemeros (sec. IV-III î.d.H.) potrivit căreia zeii nu ar fi fost decît oameni de seamă divinizați.

Americanul transportat în Tir se comportă ca un diplomat în misiune într-un stat al lumii a III-a – recrutează agenți locali cărora „le aranjează" căsătoriile în funcție de „dosarul de cadre", pune la cale, în perspectivă, viața tînărului său fiu adoptiv etc. În același cadru al „slăbiciunilor" de concept ale cărții voi consemna și secvența în care patrula timpului își petrece „concediul de odihnă" în Hawaii fumînd pipă și bînd rom în anul 43.

Cartea este concepută din două părți distincte, fără legătură necesară între ele (singurul element care le leagă este faptul că amîndouă personajele principale fac parte din Patrula Timpului). În prima parte, Manse Everard încearcă să împiedice distrugerea Tirului de către niște pirați (teroriști) ai timpului, în anul 950 î.e.n. Referințele făcute de autor la riturile babiloniene (canaanite) de răscumpărare prin prostituție a fecioarelor crează sugestia unei referințe mascate la sectele cerșetorilor Hare, frecvente după 1963 (cartea a fost publicată în 1983 – deci la aproape zece ani mai tîrziu decît textul lui Klein și ulterior și textului lui Colin cu tematică înrudită). Pe vremea regelui Horam, „agentul" Everard eliberează o fecioară-prostituată-sacră și o mărită cu servitorul său, Pum, el însuși procreînd cu nordica Bronwen.

În partea a doua a cărții, Manse Everard apare iar – el este ofițerul care îl judecă pe Carl.

Carl Farness, „Rătăcitorul", este personajul principal al părții a doua. El este profesor de istorie și pleacă din 1980, după ce a urmat Academia Patrulei Timpului tocmai în anii 300, printre goții... ucraineeni de pe vremea regilor Alaric și Ermanaric. Pentru noi, românii, este interesant (ca imagine de exterior) că o parte a acțiunii se petrece în Dacia. Se înaintează ipoteza că între goții daci s-ar fi răspîndit erezia arianismului, nu creștinismul.

Carl se căsătorește cu Jorith în 302, are un copil – Tharasmund, soarta acestuia și a fiilor lui fiind urmărită de narațiune pînă în 374, în cursul luptelor cu hunii și în conflictul cu Ermanaric. Se emit ipotezele că temporalii (călătorii în timp) nu ar avea voie să-și cunoască propriul viitor și că le este interzis să acceadă la rolul de zei.

Finalul este în spiritul clasicei lupte între datorie și sentiment. Carl Rătăcitorul, care a urmărit ca un spirit bun toată istoria urmașilor lui... din trecut, apare chiar în momentul în care aceștia sînt pe cale să-l înfrîngă pe regele Ermanaric (modificînd major istoria) și, în loc să-și ajute strănepoții, îi dă dușmanului lor bunăvestirea care-i dă puterea să termine lupta victorios. Carl își sacrifică familia anacronică pentru a împiedica mutația majoră. El este considerat zeu și este confundat cu Wotan-Odin. Plecînd din Ucraina și trecînd peste România, o parte a goților ajung în Spania și Italia. Altă parte, însă, este invadată de huni. Ermanaric, șchiop, se sinucide tăindu-și gîtul. Probabil o metaforă în accepțiunea autorului la Germania postbelică, înfrîntă și căzută sub jugul „asiatic" al sovietelor.

Din text rezultă că în anul 2300, agenții (altă rezonanță amintind de serviciile diplomației secrete) Patrulei Timpului au o bază pe Lună, în care Carl este judecat pentru intervenția sa majoră asupra timpului. Retragerea completă a Rătăcitorului dintre goții săi... ucraineeni sugerează tezele non-intervenției în treburile interne ale altor state – teză la modă, probabil, în anii în care a fost scrisă cartea.

Fără a fi un mare roman SF, cartea lui Poul Anderson prezintă interes pentru unele sugestii de natură politică și diplomatică privitor la principiile epocii în care textul a fost conceput și scris.

Mihail GRĂMESCU

C I C Ă

În timpul mesei festive a Zilelor Victor Papilian de sîmbătă 17 decembrie, la Cluj, în sala cantinei studențești se "rătăcise" printre referenți critici (cum ar fi Mircea Naidin, de exemplu), oameni de știință sobri și SF-iști tehnofili și o fetiță blondă, mignonă și drăguță "dinafara" grupului. - *"Cine o fi?"* întreabă Cristinel Nedea (venit fără frumoasa lui soție). Nu știam. Nici Ionuț Bănuță, aflat lîngă noi, nu știa. Așa că Nedea a început să se agite și a aflat, pînă la urmă, că o invitase organizatorul cenaclier, "tartorul" Mihai Victor Stoica, și că era poetă. - *"E o poetă excelentă!"* am estimat eu dintr-o singură privire. Cristinel a rînjit strîmb, lezat, se vede treaba, în amorul propriu. - *"Eu sînt cel mai bun poet de aici!"* a decis el cu emfază, manifestîndu-și optimismul sportiv specific. - *"He-hei, măi băiatule, și tu scrii poezii, dar mai ai mult pînă să ajungi la talentul fetei ăsteia! Ce crezi tu, că e suficient să-ți lași pletele lungi ca să ajungi poetă talentată?"* am încercat eu să-i sugerez perspectivele mult accelerate de afirmare și impunere ale "talentului" tinerei în virtutea primatului esteticului asupra Ideii în lumea artei.

În vreme ce eu m-am întreținut cîteva minutre cu scriitorul Mircea Opriță în hărmălaia generală cu aer de discotecă a sălii dominate net de tutela autoritară a "numelor" culturii și științei locale (dintre care nu voi mai pomeni aici decît pe domnul Constantin Cubleșan și pe Adrian Pătruț) Cristinel a năvălit asupra tinerei poete, invitînd-o la dans, să o "descoasă" și tachineze, ca orice reprezentant urîcios al „grupei" "bobocil" la primul contact cu "gașca" - în conformitate cu o răspîndită tradiție studențească și soldățească. Cu care prilej a făcut aluzie, probabil, la opțiunea micuței poetese mainsteam.

Atunci am avut surpriza ca puștoaica de douăzeci de anișori și cu un aer destul de "picat din lună" să-i dea, pe un șervețel de masă, următoarea replică de spirit, care o dovedea mult mai spontană și subtilă decît se așteptase tînărul "nostru" talent moldovean "în curs de afirmare" la... Cluj:

Nu există poeți!
Ci doar oameni care se resemnează
sau, mai precis,
își lasă mîna condusă de sentimente interioare
(care, Doamne, cît de haotic urlă
zburdînd în viforul din sufletul nostru
pe care vin apoi nebunii să facă schi).
Prin urmare
există doar literatură
și oameni fără...

Mihaela Handrea

Precum se poate observa, plecarea mult deplînsă de localnici a liderei Ana Blandiana din zonă nu a epuizat "resursele" de spirit și frumusețe de acolo, iar clujencele nu sînt numai frumoase, ci și istețe.

Mihail GRĂMESCU

Scrisoarea Săptămînii

Beat cum îi muttu: Doamne!.

Darkmâna (cu î din a) - partea a doua

.....

Capitoliul ONU:

Nu'ş cum se face, da' io mi-am notat următoarele cînd am văzut Darkman - regia Sam Riami (şi nu Rami), scenariul Chuck Phorer (şi nu Phormer), cu Liam Nesson (şi nu Neeson). Amu' nu-ş cine i-o rebotezat, că io am mai văzut chestii d-astea. Dă exemplu: în revista TV Satelit citit-am că pe regizor l-ar chema Sam Raimi, iar domnu' Mihai Bădescu scribilea în Quasar (6-7) la fel şi Don Simon în JSF 57 că filmu' The Lawnmower Man are la bază o povestire di Stephen King, or io, cînd am văzut filmu', am citit că e based după un novel di Stephen King şi io ştiam că novel înseamnă în engleză roman. Nu mai spun că din Schwarzenegger lipsea un muşchi de teamă să nu-mi sară şi mie-n cap domnu' N. C. A.

Domn'e, îs d-acord cu chestia că în Darkman se trage mult şi fără folos da' deşi l-am văzut la italieni, totuşi am înţeles că Darkman-ul ăsta descoperise un procedeu prin care fabrica piele sintetică, însă aceasta nu rezista mai mult de 99 de minute datorită luminii ce desfăcea legăturile moleculare ce alcătuiau pielea.

Domn'e, în film, în afară de tipu cu trabucurile, mai apare unul care vroia mort-copt să introducă în acţiune un element chimic cu simbolul SF: să construiască un oraş viitorologic. De fapt toată acţiunea e dirijată de tipu' cu oraşu'.

Florin -Iulian Hrib

PS Ar mai fi de spus că începînd cu numărul 103 dl Iulian Hrib va fi unul dintre realizatorii rubricii Videomania.

PREMIUL ANUAL "SFERA"

Concursul va avea următoarele secțiuni:

- literatură (proză scurtă, maxim 10 pagini dactilo)
- arte vizuale (grafică, bandă desenată, pictură, etc.)

Prozele, în două exemplare și dactilografiate la două rînduri, trebuie trimise pînă la data de 25 ianuarie 1995 (data poștei). Textele vor fi nesemnate, purtînd un motto și vor fi însoțite de un plic închis avînd numele, adresa și, eventual, telefonul autorului.

Taxa de participare este de 1500 de lei.

Lucrările nu trebuie să mai fi participat la nici un alt concurs sau să fi fost publicate (nici măcar într-un fanzin). Pentru lucrările de grafică, bandă desenată și pictură se admit xerocopii.

Se va acorda un singur premiu "SFera" pentru cea mai bună lucrare de literatură, respectiv artă vizuală. Textele și grafica nominalizată urmînd să apară într-un număr special JSF.

Prozatorii și graficienii sub 20 de ani nu plătesc taxa de parcipare.

Adresa de contact:

Marian Coman, cart. Radu Negru, str. Mircea Vodă nr. 2, Bl. D1, Sc. 1, Ap. 6, cod 6100, Brăila, tel. 039-681091

DON SIMON

HOLLYWOOD VIRUS

PREMIUL I
la ultimul concurs al anului '94
inițiat de
LIVIU SURUGIU și JSF

6.45 p.m. K.O.P. HOLLYWOOD RADIO.

„Madonna se plimbă cu un goriloi de doi metri cubi după ea. Cîțiva fotografi au fost bătuți crunt de fostul campion de catch, după ce se cățăraseră în pomi și încercaseră să îi fotografieze.

Mari noutăți nu mai sînt. Mr. Terror, Nicholson, s-a internat într-o clinică pentru a-și reface potența Rourke și-a cumpărat un cîine ca s-o înlocuiască pe nevastă-sa, iar Schwarzy are boală pe noua puștancă a lui Stallone.

Plouă cam des în ultimele zile.

Aseară am vorbit cu James Cameron și, un pic afumat, mi-a zis că ploile vin de la ruși. N-o puneți la inimă. Nici el n-o pune. De altfel, îl iubește pe Boris.

Mutrele pe care le-am văzut astăzi pe stradă erau mai lungi ca de obicei, d-aia vă sugerez să vă spuneți bancuri cu pantalonii în vine.

Nu uitați că astăzi este Halloween. Veniți să mă speriați la redacție. Cine o să reușească va căpăta în dar un gît din sticla mea de brandy. Poate chiar două. Dacă mă gîndesc bine, nu mai m-am speriat de pe vremea cînd cineva mi-a pus o tarantulă în chiloți.

Mad Joe vă lasă cu gura căscată pentru că nu mai are să vă spună nimic."

**

Vîntul este un capriciu al zeilor.
El aduce ploaia sau o gonește.
În orice caz, este un instrument.

**

K.O.P. HOLLYWOOD RADIO.

„În ultimele 24 de ore, marea noastră poliție a înregistrat un nou record la constatări: cinci crime, trei violuri și cincizeci și patru de furturi. Ei au reușit, după o noapte albă, să prindă un puști de nouă ani care-i furase mă-sii lovele din poșetă și au mai reușit să facă o listă cu cinci sute de suspecți. Bravo lor!

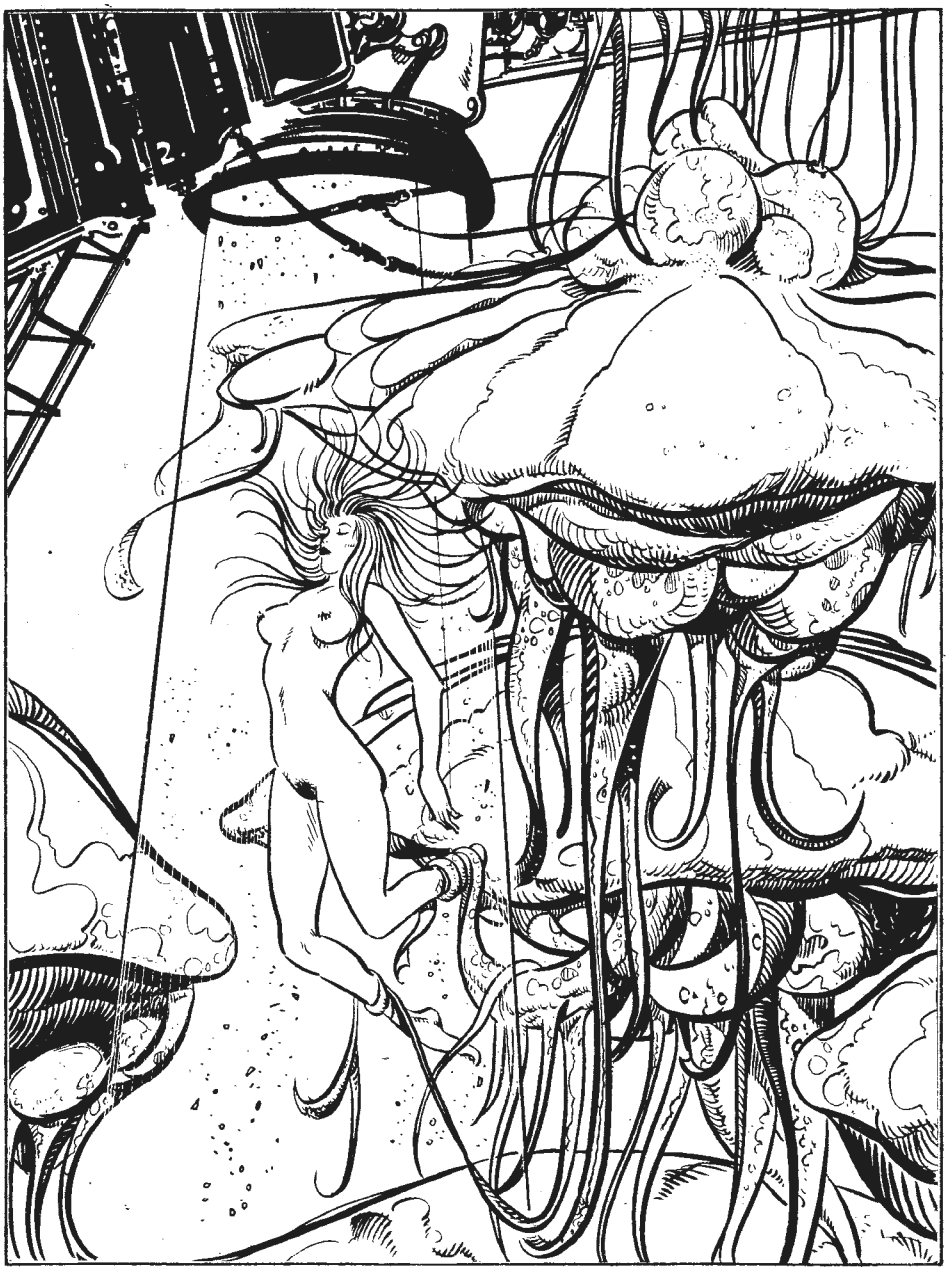

Lîngă cascada Hoover au găsit un cadavru, un bărbat cu trei sexe. Bine c-a crăpat înainte să afle femeile noastre de el! Șeriful mi-a spus la telefon că este cel mai ciudat cadavru din cultura lui. O să trec pe la morgă să-l văd și eu.

Sharon Stone și-a cumpărat un prezervativ uriaș și a promis că în seara asta îl va îmbrăca fără nimic pe dedesubt. Beliți bine ochii!

De scîrba polițiștilor din L.A., o să dau pe post o melodie tare mișto, pe care poate o cunoașteți: „Born dead" – Body Count.

**

Mașinile mătură cu farurile clădirile albe ale studiourilor. Așa cum și Polifem l-a măturat cîndva pe Ulise cu farul lui. Numai că pentru ele nu are nimeni o bîrnă să le orbească. Și nici vreun interes.

**

K.O.P. HOLLYWOOD RADIO.

„Pe cinstea mea că merită să vedeți cadavrul de la morgă. Omul chiar are trei sexe, dar și o gaură în burtă, prin care-ți poți băga amîndoi pumnii. Ciudat este că din ea n-atîrnau mațele, așa cum ar fi trebuit, și nici nu a sîngerat. Era o gaură netedă. Fața omului nu se deslușește, dar are niște chestii care seamănă cu cracii caracatițelor. Brrr! Cred c-am să mă-mbăt.

Nici nu mai știu dac-am apucat să vă zic bună seara. Vă zic acum: bună seara, America și mai ales ție, Hollywood!

În orice caz, pentru femeile care lucrează la morgă, vă spun sigur că nu e bună. Le-am găsit zgîindu-se la sertarul 23, cu ochii roșii de atîta concentrare. Nu erau în regulă, pe cuvînt.

Șeriful Fisheye crede că ăla ar fi un extraterestru. Judecați dacă mai merită să ne mîndrim cu titlul de contribuabil."

**

O bătrînă trece strada. Un tip [illegible]

JSF - 102

la ea să fie atentă. Bătrîna se întoarce, abia ținîndu-și umbrela, însă o mașină o lovește în plin și o aruncă dincolo de rigolă.

Mașina se întoarce și se lovește de un copac. Șoferul iese într-o ploaie de cioburi și se întinde în iarbă.

Bătrîna se ridică și înaintează spre mașină (fulgere și trăznete, ploaie torențială).

Strîngînd în pumni umbrela pe care o înfige cu vîrful în capul șoferului. Șoferul se holbează de-a lungul tijei și încearcă s-o smulgă cu mîinile. Coșmar. Halloween.

**

K.O.P. HOLLYWOOD RADIO.

„Sper să nu vă fi îmbătat de tot. Să fii beat este o cinste atunci cînd n-ai ce face, asta așa pentru urechile dumneavoastră de americani cumsecade.

Se aude că după „True lies", Arnold Schwarzenegger a fost invitat la Casa Albă și mulți presupun că Președintele îi va propune postul de consilier cu probleme militare. Să ne trăiești, Arnie! Halal de mama matale!

Pentru designu-l noilor monștri din seria „Aliens", a fost convocat H.R. Giger.

Sigourney Weaver va fi înlocuită cu Ornella Mutti.

Începînd de ieri-seară, Prince nu mai poartă chiloți, de mătase. Pur și simplu nu mai poartă. A zis că banii pe care i-ar fi dat pe chiloți îi va dona guvernatorului de Georgia pentru campania electorală. Se știe că domnul guvernator este un mare militant al egalității între rase.

Christopher Lambert a semnat contractul pentru „Fortress 2".

Știrile mai proaste vi le dau mai încolo. Pînă atunci, săru' mîna!"

**

Cînd Marea Roșie le-a ieșit în cale, Moise și-a salvat poporul folosindu-și toiagul. Cu el a deschis apele și evreii au trecut în Asia.

Voi puteți să încercați cu toate bîtele de basseball din casă să opriți ploaia. N-o să reușiți. Necredincioșilor!

**

K.O.P. HOLLYWOOD RADIO.

„Dacă vă e scîrbă să vă uitați pe fereastră, vă spun eu: încă mai plouă.

Kim Basinger a trecut pe la noi. Zicea că pleacă în Arizona să filmeze un amor în grup. Pe culoare s-a întîlnit cu doctorul Norman Thorpe, specialist în genetică, iar dînsul i-a sărutat mîna și i-a promis că-i stă oricînd la dispoziție. Kim a rîs și i-a răspuns că nici pentru o perversiune n-ar fi bun. A rîs și doctorul, însă merita să-i vedeți fața.

L-am întrebat pe domnul Thorpe care este motivul vizitei și a zis că trebuie să avertizeze poporul american în privința unui potențial pericol.

I-am spus că nu meritați voi asta, adică n-am vrut să vă spargă capul cu teorii despre plîns.

Era furios doctorul cînd s-a cărat, însă m-a rugat, în spiritul libertății cuvîntului, să anunț un interviu special care va fi difuzat mîine, începînd cu ora 9,00 a.m. pe canalul 34 al televiziunii. Considerați c-am făcut-o.

Este periculos în jur. De cînd știu este periculos. Experiența mea în domeniu mă îndreptățește să spun acest lucru. Pînă acum am fost agresat fizic de mai multe ori, de zeci de ori mi-au fost golite buzunarele și odată cineva a încercat să mă omoare. Nu vă spun asta ca să plîngeți. Mai departe: bla... bla... bla..."

**

Omul este cel mai tenace dintre animale. De aceea, toate celelalte ființe care nu cunosc limbile Babylonului îl recunosc ca șef.

**

K.O.P. HOLLYWOOD RADIO.

„Am aflat că Al Pacino a pierdut într-o oră la masa de joc, mai bine de o sută de mii de dolari. A ieșit demn din sala de joc, însă, pînă acasă, era să părăsească șoseaua de cîteva ori.

În studioul 2 al postului nostru, un coleg bun de-al meu, căruia îi mai crescuseră în cîteva minute niște degete între alea pe care le are orice om normal, s-a împușcat în cerul gurii cu un Lugger. Glonțul i-a perforat bolta palatină, creierii și i-a umflat, ca să zic așa, țeasta. N-a apucat să iasă, deși un glonte de Lugger e-n stare să facă eroziune cît nu reușește apa într-o mie de ani. Acum toată lumea-i zice Johnny Cucui, iertați-mă că nu-i dau numele întreg, însă el m-a rugat, ca să nu-l bată mă-sa.

De mai bine de o oră primesc telefoane de la indivizi care îmi spun că le ies pe corp tot felul de ciudățenii. De obicei primim cinci-șase telefoane pe zi de la psihopați, însă acum mi se pare ceva serios. Să-mi fie iertat că l-am luat peste picior pe doctorul în genetică. Poate avea dreptate.

Nu faceți dragoste în noaptea asta. Încă mai plouă."

**

BARMANUL: "Ce vrei să sugi?"

BĂRBATUL OARECARE: "Acid sulfuric."

Barmanul se uită lung, de parcă nu el ar cultiva revoluția limbii.

Bărbatul oarecare se uită la el furios, cînd își dă seama că solosul este prea atent cu femeia lui.

Omul de la bar are părul țepăn. Niște excrescențe lungi, hidoase, pe care le sug mușchii. Fața i se crispează mereu, de parcă un pluton de rime ar căuta bulmăcit o cale de ieșire de sub piele. Ochii sînt ficși, cenușii, așa cum îi stă bine unui om mort.

BARMANUL: "Al o femeie mai tare ca tejgheaua mea."

BĂRBATUL OARECARE: "Du-te-n mă-tal"

BARMANUL: "Ia colea cheia. Vezi că în cameră am un pat cu un singur picior. S-au hîţîit mulţi pe el. Mai bine scoate-l de tot."

Ride barmanul de poanta lui răsuflată. Ride singur.

Bărbatul oarecare se scoală aiene de la bar. Alcoolul face frecţii în venele lui. Se uită ca un descreierat în jur.

O ROŞCATĂ (rizind): "Hai cu mine mă, faţă palidă. Hai că am un himen de cauciuc."

BĂRBATUL OARECARE: "Du-te-n mă-tal"

Este atît de beat, încît altceva nu ştie să zică. Se ridică greoi de pe scaun, îşi apucă femela de mînă şi o trage. Mîna i se smulge din încheietură şi rămîne agăţată de umărul femelii.

Toată lumea se holbează la el. Tonomatul zicea: "Take it back" - Pink Floyd.

**

K.O.P. HOLLYWOOD RADIO.

„Mad Joe gîfîie prin eter, însă nu singur. Acum este la concurenţă cu H. VIRUS, aşa cum l-a numit doctorul Thorpe.

E nasoală treaba. Probabil că la ora asta nici nu mai aveţi urechi să mă ascultaţi. Poate că v-au crescut şi vouă în loc nişte pămătufuri colorate, aşa cum mi-au crescut mie. Sigur că asta vă enervează. Dacă n-aveţi chef să vă împuşcaţi, atunci duceţi-vă să vomaţi.

Divei Elizabeth Taylor i-au mai crescut doi sîni, unul în spate şi unul pe burtă. Vai de capul ei!

Mai aveţi un pic de răbdare. Mîine la 9,00 pe canalul 34, domnul Thorpe, geneticianul, ne va învăţa ce şi cum. Să sperăm că nu stă aplecat degeaba peste eprubetele sale. El conduce un colectiv de cercetători care lucrează sub patronajul C.I.A.

În încheiere, o mostră de filozofie de om stresat; oamenii sînt de două feluri: felul unu şi felul doi. Hai că v-am spart!

A fost Mad Joe, cu capul cît o lulea."

**

ALT OM OARECARE: "Hai, nu fi bou."

MAITRE D'HOTEL: "Poate-ţi dau un pumn între feline."

Portarul este un individ uriaş, cu două braţe ca nişte lopeţi. Deşi pare dur, automatismul meseriei îl face să întindă mîna.

Alt om oarecare îi înfige un dolar în pumn şi bancnota dispare absorbită de piele. Numai figura lui Washington rămîne în podul palmei, aspră, ca un basorelief.

Portarul are faţa plină de negi deschişi ca nişte cratere. Are un costum albastru cu fireturi aurii.

Alt om oarecare intră în holul hotelului şi, după cîteva clipe, se opreşte urlînd.

Înăuntru oamenii se tăvălesc pe jos şi la fiecare răsucire pielea musteşte o pastă care se solidifică în cele mai groteşti forme, alţii se chinuiesc să-şi dezlipească faţa de podea, trag cu furie, pielea se întinde, se crapă, organe noi, nemaivăzute cresc în umbra lor.

Două femei se lovesc cu sticle sparte. Se mîră de fiecare dată cînd bucăţile dispar în trupul lor.

Lorenzo Lamas şi Dolph Lundgren atîrnă spînzuraţi de nişte cîrlige în tavan şi se strîmbă la lume.

Alt om oarecare este cuprins subit de nebunie. Se uită după un loc în care să dea drumul fără reţinere frenezielei suprarealiste care îi tulbură simţurile.

**

K.O.P. HOLLYWOOD RADIO.

„Virusul îşi face de cap în jur. Dar ce zic eu în jur. Poate a ajuns şi-n Antarctica, dacă nu i-o fi frică să crape de frig.

Mulţi colegi de-ai mei au încercat să se sinucidă, însă n-au reuşit.

Robert de Niro s-a aruncat de pe casă într-o bară de oţel. Bara i-a sfîrtecat pieptul, însă nu l-a omorît şi acum Oscar-man umblă cu ea pe stradă şi suge dintr-o sticlă cu gin.

Nu vă pierdeţi simţul umorului! Poate pînă mîine îmi vor creşte destule trompe ca să mă pot racorda direct cu voi.

A fost vocea lui Mad Joe, un pic cam pupăzată."

**

Un monitor cu mira studioului de televiziune *Hollywood Break*. Subtitrat, următorul anunţ: "ÎN SCURT TIMP VOM TRANSMITE PE TOATE CANALELE UN ANUNŢ IMPORTANT PENTRU ŢARĂ"

Un puşti cu ochi telescopici şi capul cît un dovleac turcesc apasă tastele unei telecomenzi. Alte canale, alte mire, însă acelaşi anunţ.

Prim-plan cu o pendulă: 8,59.

Instanţuri cu bărbaţi şi femei deformaţi de molima genetică. Toţi cu ochii ţintă în televizoare.

Doctorul Norman Thorpe cu reflectoarele în ochi. Din cauza arşiţei din obraji, ramele ochelarilor i se topesc. Nu-şi dă seamă că este în emisie.

THORPE: "V-am spus mă, timpiţilor, că e din cauza mortului de la cascadă! V-am spus! Ce tot întrebaţi ca papagalii?"

Din barbă îi atîrnă nişte maţe subţiri. Pe prim-planul lui, literele fosforescente aleargă ca din ţeava unei arme: "ÎN SCURT TIMP VOM TRANSMITE PE TOATE CANALELE UN ANUNŢ IMPORTANT PENTRU ŢARĂ"

VOCI DIN OFF: "Hai dom'le că eşti în emisie!"

THORPE: "Virusul H. declanşează mutaţii genetice sensibilizat de orice emoţie. Nu ştim dacă încercarea de a izola o arie potenţial contaminată poate să fie eficientă. Nu există antidot. Încă nu există. Infirm cu această ocazie zvonul că virusul ar proveni din laboratoarele noastre. El nu are o origine cunoscută şi nici nu are o structură stabilă, ca să poată fi analizat aşa cum trebuie. Deasemeni vă... vă... v..."

Maţele din barba doctorului se lipesc de biroul studioului şi se comprimă. Maxilarul lui Thorpe atîrnă din ce în ce mai caraghios.

Cameramanii şi oamenii din regie se tăvălesc pe jos de rîs. Lasă nişte dîre ciudate, ca melcii, iar doctorul nu mai este în stare să articuleze nici un cuvînt.

Pe monitoare apare brusc chipul crispat de frică al Preşedintelui. Are nişte urechi mari, de elefant, iar un ochi îl atîrnă deasupra buzelor.

Cineva urlă prin studiouri: "afară din emisie!, afară din emisie!, afară...!"

ATENŢIE!
Numărul
1 0 3
al
J S F
va apare
în luna
ianuarie
1995.

JOHN KESSEL

John Kessel este un tînăr scriitor american ce a debutat la începutul anilor '80. Asemenea multor autori de SF ai acestui deceniu, are o formaţie universitară: predă cursuri de literatură şi iniţiere în arta scrisului la North Caroline State University. Asemenea multor autori ai acestui deceniu, este pregătit să apere meritele science-fictionului, să înlăture numeroasele şi supărătoarele metode prin care genul se autoinfantilizează şi să-l ridice la nivelul valoric al mainstream-ului. Pînă acum cea mai mare reuşită a lui Kessel a fost obţinerea premiului Nebula în 1982 cu nuvela „Another Orphan". În ea este vorba despre un agent de bursă care într-o dimineaţă se trezeşte personaj în romanul „Moby Dick". Credeţi sau nu, „Another Orphan" a luat naştere ca parte a dizertaţiei de doctorat pe care Kessel a susţinut-o la University of Kansas. „Good News from Outer Space", o satiră barocă, acidă, a fost finalistă Nebula în 1989 şi nominalizată pentru John W. Campbell Memorial Award în acelaşi an. Cele mai bune povestiri ale acestui scriitor au fost strînse în volumul „Meeting in Infinity", publicat în 1992 la Arkham House.

În „Buffalo", povestire ce a obţinut premiile Theodore Sturgeon Memorial şi Locus în 1992, elementul speculativ este aproape inexistent; autorul ne prezintă întîlnirea dintre tatăl său şi H.G. Wells, întîlnire ce în realitate nu a avut loc niciodată. În povestirea lui Kessel, ca şi în alte proze SF apărute în America ultimilor ani, se vorbeşte explicit despre criza de identitate a science-fictionului, despre problemele şi scopul genului. Se pare că pe John Kessel îl frămîntă destul de mult această temă. Iată ce spunea în „Invaders", o nuvelă despre sosirea pe Pămînt a unor extratereştri foarte avansaţi tehnologic care se dovedesc a fi neo-McLuhanişti: „Ca şi un dependent de droguri, cititorul de SF găseşte justificări disperate pentru obişnuinţa sa. SF-ul îl învaţă ştiinţă. SF-ul îl ajută să evite „şocul viitorului". SF-ul transformă lumea într-una mai bună. Bine. Aşa face şi cocaina." Corect, nu? În „Buffalo", Kessel ne aminteşte un adevăr pe care H.G. Wells, unul dintre personajele principale ale povestirii, cîteodată l-a uitat: cu toate că scriitorul trebuie să facă tot posibilul ca să stimuleze conştiinţa oamenilor, cele mai mari opere de ficţiune sînt în definitiv propria lor răsplată. Dar iată ce spunea autorul despre originea acestei lucrări:

„Cînd Anne Jordan mi-a cerut să scriu despre oraşul meu natal pentru antologia „Fires in the Past", aveam în minte o povestire total diferită. Au trecut opt luni, eram pe o linie moartă şi nu ajungeam nicăieri. Apoi am citit cartea lui H.G. Wells, „Experiment in Autobiography", şi am aflat că acesta vizitase Washingtonul în 1934, la fel ca şi tatăl meu. Această juxtapunere m-a fulgerat, iar Buffalo a devenit dintr-o aşezare o metaforă.

Duke Ellington a început prin a fi un detaliu de fundal, însă a refuzat să rămînă acolo; cînd am avut nevoie de el, a devenit catalizatorul povestirii.

La cîteva luni de la publicare mi-am dat seama că în „Buffalo" este vorba despre cei doi taţi ai mei, despre cele două case ale mele. John Kessel şi Buffalo sunt aceia de care am fost conştient tot timpul, dar Wells (la fel ca pentru mulţi dintre noi) este tatăl meu spiritual, iar science-fictionul este căminul meu spiritual.

Ca şi tatăl nostru H.G. Wells, cei mai mulţi dintre noi, scriitorii de SF, vor să schimbe lumea. Ca şi propriul meu tată, noi nu avem suficientă putere s-o facem în mod direct. Şi, precum Wells spunea: „Noi, cei ce suntem cetăţenii viitorului, hoinărim prin acest prezent ca pasagerii unei nave întîrziate, văzînd portul în care doar dezordinea din camera de comandă ne împiedică să intrăm." Acest paradox dureros mi-a condus mai tîrziu toate lucrările de ficţiune."

BUFFALO

În aprilie 1934, H.G. Wells a făcut o călătorie în Statele Unite unde a vizitat Washingtonul şi s-a întîlnit cu preşedintele Franklin Delano Roosevelt. Wells, în vîrstă de şaizeci şi opt de ani, spera că politica „New Deal"[1] putea vesti o schimbare revoluţionară în economia Statelor Unite, că putea constitui un pas înainte într-o „conspiraţie deschisă" a gînditorilor raţionalişti ce avea să culmineze cu realizarea unui stat socialist mondial. De patruzeci de ani el îşi subordonase fiecare părticică din ambiţia sa artistică promovării acestei viziuni, însă în 1934 optimismul lui Wells, la fel ca şi energia sa pentru salvarea lumii, pălise.

Cînd se afla la Washington a cerut să vadă unele din noile agenţii sociale prospere, iar Harold Ickes, secretarul de stat la Departamentul Afacerilor Interne, a aranjat pentru Wells o vizită la tabăra Corpurilor Civile de Conservare[2] de la Fort Hunt, Virginia.

În 1934 tatăl meu era membru CCC la acea tabără. Din copilărie el fusese un cititor entuziast de povestiri de aventuri; era un mare admirator al lui Edgar Rice Burroughs şi al lui H.G. Wells.

Aceasta este povestea întîlnirii lor care de fapt n-a avut loc niciodată.

•••

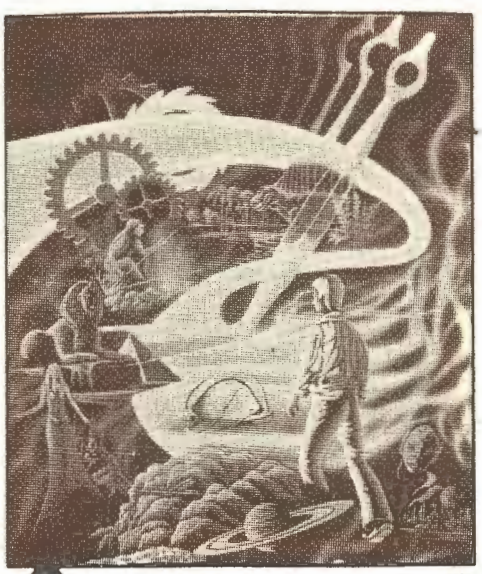

În Buffalo este frig, dar aici copacii sunt înfloriţi, dimineaţa cîntă mierlele, iar sudoarea oamenilor care muncesc curăţînd, plantînd garduri vii şi tăind şosele este uscată de briza caldă. Două sute dintre ei locuiesc în barăcile fortului Hunt, pe malul din Virginia al Potomacului şi poartă uniforme ale armatei scoase la reformă. Dimineaţa, după micul dejun, sergentul Sauter îi adună în careu, iar ei urcă în camioane şi sînt duşi de oamenii Serviciului Forestier oriunde e de lucru în ziua aceea.

De cîteva săptămîni echipa lui Kessel munceşte de-a lungul şoselei, curăţînd-o. Pinii înalţi au rădăcini restrînse, iar ploile au înmuiat pămîntul, aşa că vîntul poate să dărîme copacii peste şosea. În vreme ce majoritatea oamenilor lucrează pe pămînt, alţi cîţiva sînt trimişi să taie vîrfurile pinilor care ajung la şosea ca, în cazul în care copacii ar cădea, să nu o blocheze. Cei mai mulţi dintre oameni pretind că le este frică de înălţime. Lui Kessel nu-i este. Cu un an sau doi în urmă a lucrat în Michigan într-o tabără forestieră. E o muncă grea, dar el este obişnuit cu ea. Şi cel puţin nu mai este în Buffalo.

Camioanele huruie şi troncăie pe şoseaua care în zilele noastre avea să fie numită George Washington Memorial Parkway, de cînd a demarat proiectul WPA[3]. Aerul e răcoros acum, dar va deveni cald în zilele noastre, în anii optzeci.

Cîţiva tipi dezbat dacă Dillinger va fi vreodată prins de federali. Alţii vorbesc despre femei. Plănuiesc să meargă în weekend la Washington şi să ia la rînd sălile de dans. Lui Kessel îi place să danseze; este un bun dansator. Foxtrotul, lindy-hopul. Cînd se îmbată îi place să cînte şi are haz. Vorbeşte mult ceea ce le place fetelor.

Cînd ajung la şantier, şeful de echipă îi pune pe cei mai mulţi să muncească la curăţirea marginilor şoselei pentru construirea unei scene. Kessel se

leagă cu o curea de escaladă, ia un topor şi se suie în primul copac. Primii şase metri nu au ramuri, apoi urcuşul devine înşelător. Se uită în jos doar atît cît să estimeze cînd a ajuns la înălţimea potrivită. E o şmecherie să tai vîrful aşa încît să cadă în locul potrivit. Cînd e gata, îi avertizează pe cei de jos să se dea la o parte. Apoi mai dă cîteva lovituri de topor în partea opusă locului de unde a început să taie, împinge, vîrful se rupe şi începe să cadă. Kessel îşi înviorează picioarele, se ghemuieşte şi se ţine strîns de trunchi. Vîrful copacului alunecă, iar pinul oscilează înainte şi-napoi cu Kessel la capătul lui ca o furnică pe un metronom. După ce arborele încetează să se clatine, bărbatul se dă jos şi urcă în copacul următor.

Este bun în meseria lui, eficient, prudent. Nu este chiar un om puternic – zvelt, nu solid – dar încă din tinereţe dădea atenţie detaliilor. Îmi amintesc că l-am văzut cum a construit casa noastră.

Echipa munceşte de dimineaţă, apoi se opreşte pentru prînzul adus de un camion murdar. Bărbaţii se plîng întotdeauna de hrană şi spun că nu este suficientă, dar pînă de curînd mulţi dintre ei locuiau în ghetouri şi nu mîncau nimic. În timp ce mănîncă, cîţiva tipi îşi bat joc de Kessel cum că ar munci prea mult.

– La ce te poţi aştepta de la un yankeu? spune unul din sud.

– Nu-i yankeu. E polonez.

Kessel încearcă să-i ignore.

– De ce nu încetezi, Turkel? zice Cole, unul dintre prietenii lui Kessel.

Turkel este un tip mare şi blond din Chicago. Unii spun că a intrat în CCC ca să scape de o condamnare pentru jaf înarmat.

– Munceşte prea mult, spune Turkel. Ne face să arătăm prost.

– Nu trebuie să muncească prea mult ca tu să arăţi prost, Lou, zice Cole.

Ceilalţi rîd, iar Kessel este recunoscător.

– Arătaţi-i lui Jack un pic de încredere. Cel puţin el a avut destulă minte să vină aici din Buffalo.

Şi mai multe rîsete.

– Nu-i nimic rău în Buffalo, zice Kessel.

– Cu excepţia a cinci mii de polonezi şomeri, răspunde Turkel.

– Bănuiesc că voi n-aveţi în Chicago nici un şomer, zice Kessel. Tu ni te-ai alăturat doar pentru exerciţiu.

– Doar că nu face nici un exerciţiu, dacă asta îl poate ajuta, spune Cole.

Şeful de echipă vine şi le spune să se întoarcă la muncă. Kessel se suie în alt copac, iritat de acuzaţia lui Turkel. Ce fel de om e acela care se plînge dacă altcineva munceşte din greu? Asta arată doar cum tipii de treabă trebuie să se ridice cu toate că tîrîturile îi trag înapoi. Dar nu-i nimic nou în asta. A mai văzut-o şi-nainte, în Buffalo.

Buffalo, situat în statul New York, este casa simbolică a acestei povestiri. În anii ce au precedat Primul Război Mondial a crescut, devenind una dintre principalele metropole industriale ale Statelor Unite. Situat în locul unde lacul Erie se varsă în rîul Niagara, aproape de electricitatea ieftină oferită de cascada Niagara şi de transportul la fel de ieftin pe lacurile din Vestul mijlociu, Buffalo era un centru al oţelului, automobilelor, produselor chimice şi alimentare.

Companiile mari din Buffalo – *Bethlehem Steel, Ford, Pierce Arrow, Gold Medal Flour, National Biscuit Company, Ralston Purina, Quaker Oats, National Aniline* – atrăgeau mii de imigranţi asemenea familiei lui Kessel. De-a lungul bulevardului Delaware se aflau vilele elegante şi impunătoare ale vechilor bogaţi ai oraşului, imitaţiile în stil renascentist construite de Stanford White, imensele catedrale protestante şi sinagogile bizantine. Oraşul se mîndrea cu primul zgîrie-nori modern, proiectat de Louis Sullivan în 1890.

De la fabricile sale productive pînă la forţa de muncă poliglotă, Buffalo era un monument al capitalismului industrial modern.

Era locul de unde venea Kessel – aproape o expresie a propriei sale personalităţi, locul de unde se temea odată că nu va mai scăpa. Un oraş rece, neîndurător, dominat de biserică şi familie, un oraş stingheritor, jucînd întotdeauna rolul vioarei a doua în competiţia cu Chicago, New York, Boston. Oferea imigranţilor posibilitatea să-şi găsească o slujbă stabilă în vreo fabrică sau moară, dar, deşi Kessel n-ar fi putut spune în aceste cuvinte, punea în acelaşi timp capăt tuturor ocaziilor favorabile lor. Toate se preschimbau în aşteptări dezamăgite, în limitări umane, în compromisuri stridente, în inevitabila alegere a eficientului în dauna frumosului, în sistemul economic american care transformă lucrurile în marfă şi măsoară oamenii după contul lor bancar. Era casa proletariatului industrial.

Nu este unic. Ar fi putut să fie Youngstown, Akron, Detroit. Dar este locul unde eu şi tatăl meu am crescut.

După-amiaza devine fierbinte şi liniştită. În timpul unei pauze Kessel se dezbrăcase pînă la talie. În jurul orei două un De Soto negru, mare, vine pe şosea şi se opreşte. Prin spate coboară cîţiva bărbaţi în costume, iar unul vorbeşte cu şeful Serviciului Forestier, care îl salută respectuos. Şeful cheamă oamenii.

– Băieţi, dînsul este domnul Pike din Departamentul de Interne. A adus aici un oaspete ca să vadă cum muncim noi. Un scriitor, domnul H.G. Wells din Anglia.

Majorităţii oamenilor nici că le-ar fi putut păsa mai puţin, dar pe Kessel numele acesta l-a izbit. L-a privit pe omuleţul în costum de culoare închisă. Omuleţul asuda; îşi netezea mustaţa.

Şeful de echipă îl trimite pe Kessel sus, ca să arate cum taie el vîrfurile arborilor. Apoi le arată vizitatorilor cum nivelează ceilalţi, cu greble şi lopeţi, terenul pentru scenă. Alţi cîţiva oameni construiesc din vîrfurile copacilor un gard pentru tre-

nul de bușteni. De sus, Kessel poate să le audă vocile printre izbiturile toporului. "H.G. Wells". Își amintește că citise „Războiul lumilor" în *Amazing Stories*. Citise și „Scurtă istorie a lumii". Povestirile erau atît de impresionante încît părea imposibil ca omul care le-a scris să nu fie cu zece metri mai înalt decît el. Încearcă să se concentreze la topor, la arbore.

Copacul trebuie să cadă. Le strigă celor de jos. Oamenii se feresc. Wells își scoate pălăria și își apără ochii cu palma. E chel și de sus pare și mai mic. Este un fel de dezamăgire. Wells se apropie de Pike și îi spune ceva. Vîrful copacului cade. Pinul se balansează, iar Kessel se ține strîns de el.

Coboară cu intenția să-i zică ceva lui Wells, să-i spună cît de mult îl admiră, însă cînd ajunge jos, văzîndu-i pe cei doi oameni purtînd costume elegante și fiind conștient că pieptul lui este transpirat, devine timid. Se urcă în alt copac. După alte zece minute bărbații intră în mașină și pleacă. Kessel se blestemă pentru ocazia pierdută.

***

În aceași seară, la hotelul New Willard, Wells cinează cu doi vechi prieteni, Clarence Darrow și Charles Russell. Darrow și Russell sînt la Washington ca să depună mărturie în fața unui comitet al Congresului în legătură cu un raport cu privire la efectele monopoliste ale legii „National Industrial Recovery Act"[4] pe care tocmai l-au prezentat administrației. Aripa de dreapta încearcă să evite implementarea programului lui Roosevelt la nivelul managementului macroindustrial, iar raportul Darrow pică la fix în mîinile lor. Wells încearcă, cu prea puțin succes, să-l convingă pe Darrow de îngustimea poziției sale.

– Roosevelt va sacrifica omul de rînd companiilor-gigant, insistă Darrow și ochii îi strălucesc.

– Omul de rînd? Omul tău de rînd e o fantezie romantică, spune Wells. Nu „New Deal"-ul îl va transforma, ci progresul industrial. Sîntem în secolul douăzeci. Nu poți reveni la legislația de la 1870.

– Cum rămîne însă cu individul? întreabă Russel.

Wells pufăie.

– Ieșiți în stradă. Individul stă la colțul străzii și vinde mere. Singurul lucru care îl va salva este efortul coordonat al unor oameni inteligenți, siguri pe ei. Nu piața voastră liberă.

Darrow trage din țigară, exhalează, zîmbește.

– Nu te enerva, H.G. Nu lucrăm pentru Standard Oil. Dar dacă ar fi să aleg între birocrat și omul care muncește la stațiile de benzină, l-aș alege pe al doilea.

Wells își dă seama că n-are nici o șansă în fața mitologiei americane a omului simplu.

– Cel de-al doilea lucrează pentru Standard Oil. Și, din cîte am verificat, piața liberă n-a făcut niciodată prea mari eforturi ca să-i respecte interesele.

– Mai luați niște vin, spune Russell.

Russell umple paharele cu un Bordeaux excelent. Fusese o masă nemaipomenită. Wells găsește dezbaterea incitantă chiar dacă nu a putut convinge întotdeauna. Cîndva i-ar fi fost de ajuns, însă odată trecerea timpului creștea tot mai mult în el dorința de a convinge. Este o epocă a dezagregării, iar, cînd se uită în jur, vede disperarea crescînd. O nouă ordine mondială este necesară – e așa de evident încît și un nebun poate vedea asta – dar dacă el nu-i poate convinge nici pe radicalii ca Darrow, atunci ce șanse are pentru a obține acordul posesorilor de acțiuni în companiile de servicii publice?

Răspunsul este că schimbările vor trebui făcute fără a se ține seama de obiecțiile lor. Iar Roosevelt este pregătit să o facă. Lui Wells dejunul cu președintele îi dăduse speranțe într-un fel pe care această polemică nu-l putea nega.

Wells vine cu un fapt pe care îl citise în „Washington Post". Unui activist apărținînd partidului comunist, un tînăr negru, i se interzisese să vorbească în Universitatea din Virginia. Întrebarea lui Wells este dacă i se interzisese pentru că era comunist sau pentru că era negru.

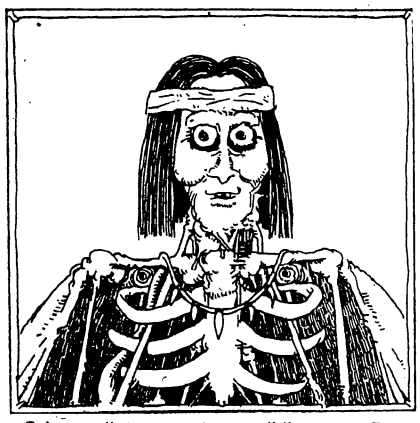

– Oricare dintre aceste condiții, spune Darrow sarcastic, este fatală în Virginia.

– Dar studenții au arătat că universitatea a mai permis, înainte, comuniștilor să vorbească în campus și negrilor să cînte acolo.

– Pot cînta, dar nu pot vorbi, zice Russell. Nu e un lucru neobișnuit. Du-te la localul „Paradise". E la nici o milă de aici. Acolo e o formație de negri care cîntă, dar nici unui negru nu-i este permis accesul înăuntru ca să asculte.

– În orice caz, ar trebui să te duci să-i auzi, spune Darrow. E Duke Ellington. Ai auzit vreodată de el?

– Nu frecventez nobilimea[5], glumește Wells.

– O, Ellington ăsta chiar că este un tip nobil, dar nu cred că-l vei găsi în Camera Lorzilor, zice Russell.

– Cîntă jazz, nu-i așa?

– Nu ca jazzul pe care l-ai auzit, zice Darrow. E ceva total nou. Ar trebui să-i găsești un loc într-una din utopiile tale.

Toți trei sînt pentru ajutorarea populației de culoare. Darrow a apărat negrii acuzați de crime majore. Wells, în prima lui vizită în America, acum vreo treizeci de ani, s-a întîlnit cu Booker T. Washington[6] și a fost foarte impresionat de el. Însă, totuși, consideră convietuirea dintre albi și oamenii de culoare ca problematică.

– La ce lucrezi acum, Wells? întreabă Russell. Cu ce improbabilitate te pregătești să ne asaltezi? Egalitate rasială? Eliberare sexuală?

– Scriu un scenariu bazat pe „Forma lucrurilor ce au să vină", spune Wells.

Le vorbește despre scenariul său, schițînd pentru ei viitorul pe care îl are în minte. Un război apocaliptic, un război de o brutalitate de nedepășit ce va începe în film în 1939. În acest război creațiile științei vor fi puse în serviciul distrugerii în moduri care vor face ca ororile Marelui Război să pălească. Aproape întreaga populație va fi exterminată. Dar apoi, din ruine, va răsări o lume nouă. Orgia violenței va purifica rasa umană de ultimele vestigii ale gîndirii tribale. Atunci organizarea celui debusolat și slab o va face cel inteligent și rațional. Omul nou. Mai curat, mai puternic, mai hotărît. Wells îl poate vedea. Continuă să vorbească pînă noaptea tîrziu. Mintea lui este încă plină de invenții. Vede cum Darrow și Russell, în pofida individualismului lor yankeu, sînt atrași de viziunea lui. Viitorul poate fi amenințător, dar nu este cu desăvîrșire închis.

***

Vineri noaptea, în barăcile de la Fort Hunt, Kessel stă pe patul său și citește o revistă numită „Wonder Stories", cumpărată la mîna a doua. Este la jumătatea unei povestiri despre un savant care inventează o cameră evolutivă ce îl face să treacă prin 5000 de ani de evoluție într-o oră, transformîndu-l într-un monstru telepat cu creierul gigantic. Savantul este lipsit cu desăvîrșire de sentimente și dorește să stăpînească lumea. Dar corpul i s-a atrofiat. Va reuși eroul, un tînăr inginer, să-l oprească?

În cameră, pe o masă din scînduri, unii bărbați joacă pocker pe țigări. Vorbesc despre femei și despre cîini. Cole aruncă cărțile și vine să se așeze pe patul de lîngă Kessel.

– Încă citești chestia aia, Jack?

– Nu vorbi, dacă n-ai încercat.

– Vii mîine cu noi la Washnigton? Sergentul Sauter mi-a spus că putem merge cu unul dintre camioane.

Kessel se gîndește la asta. Probabil că Cole vrea să împrumute ceva bani. La două zile după ce-și primește plata lunară e falit. Întotdeauna vrea să se distreze. Kessel își cheltuiește banii mai cumpătat; de obicei se duce în Alexandria – la vreo șase mile depărtare – vede un film sau doar hoinărește prin oraș. Totuși ar vrea tare mult să vadă Washingtonul.

– Bine, spune el.

Cole se uită la caietul de schițe care iese de sub perna lui Kessel.

– Vreo poză mai mișto?

Imediat, Kessel regretă că a avut încredere în Cole. Nu prea are ce să zică – caietul e plin cu desene ale vedetelor de cinema pe care le-a făcut chiar el.

– Învăț să desenez. Și cel puțin eu nu pierd timpul ca voi.

Cole îl privește serios.

– Să știi că nu ești mai bun decît noi, spune fără să fie furios. Ești doar un alt polonez. Nu te mai da așa mare și tare.

– Doar pentru că vreau să mă perfecționez nu înseamnă că mă dau „mare și tare".

– Hei, Cole, mai joci sau nu? strigă Turkel de la masă.

– Visează, Jack! spune Cole și se întoarce la joc.

Kessel încearcă să continue povestirea, dar nu mai este interesantă. Își închipuie că în final eroul va reuși să-l învingă pe savantul hiperevoluat. Își pune mîinile sub cap și fixează nodurile din scîndurile-tavanului.

E adevărat, Kessel își pierde mult timp visînd. Dar are lucruri pe care dorește să le realizeze; nu vrea să-și piardă viața bînd și culcîndu-se cu prostituate ca ceilalți.

Kessel a fost întotdeauna diferit. Mai tăcut, mai deștept. Dintotdeauna a vrut să facă ceva mai bun

decît ceilalţi; vorbeşte frumos, îi place să citească. Chiar dacă nu a terminat liceul, citeşte orice: *Amazing, Astounding, Wonder Stories*. Crede în viitor. Nu vrea să sfîrşească închis pentru toată viaţa într-o fabrică.

Părinţii lui Kessel au emigrat din Polonia în 1911. Numele lor era Kisiel, dar al lui fusese germanizat de către şcoala catolică. Vreme de zece ani familia s-a mutat dintr-un oraş industrial în altul. Springfield, Utica, Syracuse, Rochester. Kessel îşi aminteşte cum încărcau ceea ce le aparţinea într-o camionetă în miez de noapte ca să scape de plătitul chiriei unei case din Syracuse. Îşi aminteşte cum împingea spre berăria „Utica Club" un cărucior, ţinînd în mînă un sfert de dolar, ca să-i cumpere tatălui său un butoiaş de bere. Îşi aminteşte cum pînă la urmă s-au stabilit în Primul Cartier din Buffalo. Primul Cartier, lîngă canalul Erie, era un cartier irlandez de cînd se ştia, iar Kisielii erau singurii polonezi acolo. Acela este locul unde el şi-a dezvoltat abilităţi de cameleon ca să se poată încadra în societate, în ciuda faptului că nu voia nimic altceva decît să scape de acolo. Dar trebuia să-şi protejeze mama, sora şi fratele mai mic de furiile provocate de alcool ale tatălui său. Cînd Joe Kisiel a murit în 1924, a fost o uşurare în pofida faptului că fiul lui, Jack, a sfîrşit prin a susţine toată familia.

De zece ani Kessel luptă cu aceste responsabilităţi. S-a gîndit că s-ar simţi mai bine şi mai liber într-un loc diferit de cel unde crescuse, într-un loc romantic unde soarele străluceşte, iar el poate să facă un lucru de care să audă orice american.

În ciuda ambiţiilor sale nu a realizat niciodată prea mult. De fapt s-a lăsat dus de soartă, mutîndu-se dintr-o slujbă în alta. A început ca taxator într-o sală de bowling, apoi s-a mutat la o moară de făină. Ar fi rămas acolo dacă nu s-ar fi ales cu o alergie la praful de făină, dar aşa s-a angajat ca electrician. Ar fi rămas electrician dacă n-ar fi avut o dispută cu şeful lui şi n-ar fi fost concediat. A părăsit Buffalo-ul din cauza tatălui său; continua să se reîntoarcă pentru mama sa. Cînd a venit Marea Criză, a încercat să obţină o slujbă în Detroit, la uzinele de automobile, dar asta chiar că a fost prostesc în faţa colapsului mondial, aşa că a sfîrşit prin a lucra în peninsulă ca ajutor de fermier, apoi ca tăietor de lemne. Erau munci sezoniere, iar cînd sezonul se încheia el rămînea fără slujbă. În iarna anului 1933, mai bine decît să-i îngheţe fundul în nordul Michiganului, a intrat în CCC. Acum trimite mamei şi sorei lui din Buffalo douăzeci şi cinci din cei treizeci de dolari primiţi pe lună. Şi îşi imaginează viitorul.

Cînd se gîndeşte la asta, vede două viitoruri. Primul este cel din reviste şi cărţi. Strălucitor, neted, uşor. Noi, privind retrospectiv, îl vedem ca fiind utopianismul de cin'spe cenţi al revistei lui Hugo Gernsback, *Science and Mechanics*, care a înflorit în mijlocul Marii Crize. O degradare a miraculoaselor invenţii care i-au adus lui Wells celebritatea timpurie, însă fără teoretizările sociale care au condus speculaţiile tehnologice ale acestuia. Cultura de masă pentru omul simplu. Se fac bani buni spunînd oamenilor precum Jack Kessel poveşti despre minunatele lumi ale viitorului.

Al doilea viitor este cel al lui Kessel personal. Acesta e mult mai greu de întrevăzut. E plin cu muncă. O slujbă bună, unde să facă ce-i place folosindu-şi calităţile. Nu muncind pentru alt om, ci făcînd ceva ce ar putea fi util celorlalţi. Construind ceva pentru viitor. Şi o femeie, soţia lui, o soţie blîndă. Nu vreo regină ieftină a unei săli de dans.

Aşa că atunci cînd Kessel l-a văzut pe H.G. Wells în persoană, asta a însemnat ceva pentru el. Avea îndoielile sale. Are douăzeci şi nouă de ani, nu mai e un copil. Dacă va ajunge vreodată undeva, startul va avea loc curînd. Are sentimentul că i se va întîmpla ceva semnificativ. Wells este omul care vede viitorul. El ajunge în acea lume strălucită unde lucrurile au sens. El reprezintă ceva ce Kessel doreşte.

Dar ultimul lucru pe care Kessel îl doreşte este să sfîrşească înapoi în Buffalo.

Trage, de sub pernă, caietul de schiţe - acel caiet pe care mi-l va arăta peste douăzeci de ani. Întoarce foile pe care desenase vedete de cinema: Jean Harlow, Mae West, Carole Lombard - fete frumoase, intangibile - şi scene de natură: rîuri, păduri, păsări - pînă ce ajunge la o pagină albă. Pagina este goală ca şi viitorul, aşteptîndu-l pe el să o scrie. Îşi lasă imaginaţia să zboare. Vede un vultur lunecînd mult deasupra munţilor Vestului, pe care el nu i-a văzut niciodată, dar pe care ştie că într-o zi îi va vizita. Vulturul este America, propriul lui vis. Începe să deseneze.

***

Kessel nu ştie că viaţa lui Wells nu a mers aşa de bine cum a vrut acesta. În acel moment Wells aleargă după emigranta rusă Moura Budberg, odată secretara lui Maxim Gorki. Cu ea Wells a avut o relaţie încă din 1920. Cea care i-a fost soţie vreme de treizeci de ani, Amy Catherine „Jane" Wells, a murit în 1927. De atunci Wells s-a lăsat în voia întîmplării, alternînd perioadele în care scrie pamflete pline de furie cu cele în care este cuprins de depresii sinucigaşe. În tot acest timp, întreaga Londră bîrfeşte despre atacul recent publicat în „Time and Tide" de către fosta lui iubită, Odette Keun, acum hotărîtă să se răzbune. L-au urmărit greşelile sale dincolo de Atlantic ca să-i submineze scopul? Îl crede Darrow un cockney sărit de pe fix? Este copleşit de un moment de incertitudine, la drept vorbind viitorul depinde la fel de mult de minţile deschise ale unor oameni ca Darrow cît de reorganizarea societăţii. La ce bun o ghildă a samurailor dacă nimeni nu vine să intre în ea?

Lui Wells nu-i place direcţia în care i se abat gîndurile. Dacă natura umană îl va dezamăgi, atunci întreaga lui viaţă a fost irosită în zadar.

Dar l-a văzut pe preşedinte. I-a văzut pe acei muncitori de pe şosea. Acei oameni care urcau în copaci, riscîndu-şi viaţa fără să se plîngă de salariul mizerabil. E uşor să gîndeşti că sînt doar proşti, disperaţi sau pur şi simplu tineri, dar, de asemenea, este posibil să ai încredere în ei pentru felul cum se dedică muncii lor. Nu par să fie conduşi de dorinţa de a se agăţa de recompensele capitalismului; dacă eşti mai atent, poate că asta este explicaţia pentru faptul că acceptă tutela statului. Dar e Wells mai bun decît ei? Dacă n-ar fi primit o educaţie adecvată, ar fi sfîrşit ca vînzător într-un magazin de textile.

Duminică, Wells trebuie să plece la New York. Noaptea de sîmbătă îl găseşte stînd în camera sa, încercînd să scrie, după o cină de unul singur în restaurantul New Willard. O sticlă de vin, sau poate vîrsta, a tulburat ceva în Wells şi acesta, în ciuda tuturor raţionalmentelor sale, este aproape disperat. Moura îl respinge. El are nevoie de îmbrăţişarea moale, protectoare a unei iubite, dar în schimb se află într-o cameră neaerisită de hotel, în plină arşiţă.

Îşi aminteşte cum a scris *Maşina Timpului*, el şi Jane locuind împreună cu mama ei bolnavă într-o casă închiriată din Sevenoaks, îngrijoraţi din pricina banilor, din pricina faptului că proprietăreasa i-ar putea da afară. În sertarul de la şifonier avea o înştiinţare din partea Curţii de Justiţie care refuza să-i accepte divorţul de soţia lui, Isabel. Îşi aminteşte că era o noapte călduroasă, o noapte de august tîrziu – foarte asemănătoare cu aceasta – că a rămas, după ce Jane şi mama ei s-au dus la culcare, să scrie la masa rotundă din faţa ferestrei deschise, sub lumina unei lămpi cu parafină. O parte a minţii lui fusese captivată de febra creaţiei, ardea, îl vedea pe Călătorul Temporal întorcîndu-se la Sfinx urmărit de morloci, doar ca să descopere că maşina lui se stricase şi era prins fără scăpare. La un moment dat, a putut-o auzi pe proprietăreasă în gradină, vorbind atît de tare că ar fi reuşit să scoale şi morţii din gropi, plîngîndu-i-se unui vecin de obiceiurile scandaloase ale lui Wells şi ale Janei. De o parte convenţiile meschine ale unei lumi jalnice, de cealaltă, în mintea lui – viitorul, pericolul şi speranţa lor. Molii treceau prin fereastră, lovindu-se de abajurul lămpii şi căzînd pe manuscris, el le mătura inconştient şi continua furibund. Călătorul Temporal, istovit şi înfometat, se întoarce din viitor cu o floare şi un avertisment.

Deschide larg ferestrele camerei de hotel, dar perdelele rămîn nemişcate în absenţa vîntului. De jos, din stradă se aude zgomotul traficului şi muzică. Se decide să-i scrie Mourei, însă, după cîteva false începuturi, descoperă că nu are nimic de spus. De ce refuză ea să-l ia în căsătorie? Poate că este prea bătrîn şi magnetismul virilităţii, al vigorii şi al inteligenţei care a atras atîtea femei vreme de patruzeci de ani s-a stins definitiv. Gîndul că îşi va petrece ultimii ani din viaţă singur îl umple de groază.

Dă drumul radioului, trece prin cîteva showuri muzicale: Morton Downey, Fats Waller. Jazz. Uitîndu-se prin ziar observă un anunţ despre orchestra lui Ellington, tipul de care a vorbit Darrow: cîntă chiar la un club din cartier. Dar gîndul la o sală plină de fum nu-l atrage. Se hotărăşte pentru cinema. Nu a acordat niciodată prea multă consideraţie filmelor. Totuşi le consideră un mijloc de nerivalizat pentru educaţie, care nu a fost niciodată

valorificat corespunzător – ceea ce el speră să facă cu *Things to Come*. Ziarul prezintă o selecție irelevantă: *Douăzeci de milioane de inimi dulci,* un film muzical, la Earle, *Pisica neagră*, cu Boris Karnoff și Bela Lugosi la Rialto, *Tarzan și partenera lui* la Palace. Pentru acești americani ei, Wells, este egalul scriitorului de duzină care a realizat scenariul, Edgar Rice Burroughs. Cărțile pe care le-am citit cînd eram copil, cele care au aprins imaginația tatălui meu și apoi a mea, erau considerate de Wells lucrări frivole, demne doar de un începător. Operele sale serioase erau desconsiderate. Ideile sale nu însemnau nimic.

Wells se decide să încerce filmul cu Tarzan. Se îmbracă pentru vreme călduroasă – primăvara la Washington este ca mijlocul verii la Londra – și coboară în hol. Își consultă ghidul rutier și ia tramvaiul pînă la Palace Theatre, unde își cumpără cu douăzeci și cinci de cenți un loc ca să vadă filmul *Tarzan și partenera lui.*

Este un film de-a dreptul mizerabil, cuprinzînd de-a valma fantezie romantică, melodramă și aluzii sexuale. Personajele joacă cu o imbecilitate depășită doar de cea a scenariului. Wells este atras de farmecul incontestabil al tinerei eroine, Maureen O'Sullivan, dar găsește filmul lipsit de conținut intelectual. Gîndul la publicul căruia trebuie să-i fie destinată o asemenea prostie îl deprimă. Sala este plină și oamenii privesc absorbiți. Asta îl deprimă pe Wells și mai mult. Dacă acești cetățeni reprezintă viitorul Americii, atunci viitorul Americii este obscur.

La o oră de la începerea filmului, scălîmbăielile unui cimpanzeu antropomorfizat, o scenă de o prostie transcedentală, dar, cu toate astea, provocînd ropote de rîs publicului, îl determină pe Wells să părăsească sala. E încă seară. Hoinărește pe o stradă cu cluburi, teatre și restaurante. Pe trotuar stau cerșetori, ignorați de trecători. Pe o alee, în spatele unui hotel, Wells surprinde o femeie și un copil scormonind prin resturile venite de la bucătăria restaurantului.

Pe neașteptate, ajunge în fața unui afiș care îi anunță pe DUKE ELLINGTON ȘI ORCHESTRA LUI. Prin ușile deschise ale clubului răzbat sunetele jazzului. Wells cumpără un bilet și intră.

***

Kessel și tovarășii lui și-au petrecut ziua plimbîndu-se. Au văzut memorialul Lincoln, Capitoliul, muzeul Smithonian, Casa Albă. Kessel s-a fotografiat în fața statuii unui soldat – o poză pe care o am pe birou. Am studiat-o de multe ori. Se uită chiar spre aparatul de fotografiat, zîmbind un pic. Fața îi este încrezătoare, lipsită de riduri.

Cînd sosește noaptea, ei încep să colinde prin baruri. Prohibiția a fost abolită doar de un an și noutatea acestui fapt nu s-a epuizat încă. Bărbații mai tineri se îmbată, însă Kessel găsește neinteresant acest lucru. Alți cîțiva se gîndesc la femei și se îndreaptă spre Gayety Burlesque. Cole, Kessel și Turkel sfîrșesc prin a ajunge la clubul Paradise ca să-l asculte pe Ellington.

Beau vreo două pahare, invită niște fete la dans. Kessel dansează cu o fată scundă, cu accent texan, care refuză să-l privească în ochi. După ce-i mulțumește, se întoarce la ceilalți, care se află la bar. Își soarbe berea.

– N-ai avut noroc, Jack? întreabă Cole.

– Fetei nu-i plac bărbații înalți, spune Turkel.

Kessel se întreabă de ce a venit Turkel. Turkel se plînge întotdeauna de „negrotei", iar singurul său comentariu despre formația lui Ellington a fost să se întrebe retoric cum poate o bandă de maimuțoi să trăiască cîntînd muzică din junglă în vreme ce albii dorm în barăci și mănîncă crupe de trei ori pe zi. Kessel nu are nimic împotriva celor de culoare și îi place muzica cu toate că nu este chiar genul de jazz cu care este obișnuit. Nu prea seamănă cu dixilandul. E mai întunecată, mai mare, mai periculoasă. Ellington, purtînd cravată și frac, pare să se distreze acolo, la

pianul lui, izbucnind în solo-uri minimale în timp ce orchestra cîntă detașat în surdină.

Întorcîndu-și privirile spre cei de la mese, Kessel vede un omuleț stînd singur chiar lîngă ringul de dans, privind cuplurile de tineri ce se leagănă în ritmul muzicii. Spre uimirea lui, îl recunoaște pe Wells. I s-a dat altă ocazie. Ezitînd un moment, Kessel își părăsește prietenii, merge printre mese și se prezintă.

– Scuzați-mă, domnule Wells. Poate că nu vă amintiți de mine, dar eu sînt unul dintre oamenii pe care i-ați văzut în Virginia muncind de-a lungul șoselei. Cei de la CCC.

Wells se uită la tînărul timid, ce poartă o uniformă kaki, o cravată măslinie îngrijit înnodată. Părul îi este netezit, cu cărare pe mijloc. Wells nu și-l amintește.

– Da?

– Eu... eu v-am citit povestirile și romanele de mulți ani. Admir opera dumneavoastră.

Ceva din seriozitatea bărbatului îl atrage pe Wells.

– Te rog, stai jos, spune el.

Kessel se așează.

– Thank you. (Mulțumesc.)

Pronunță „th" ca „t", așa că „thank" devine „tank". Șade nesigur pe scaun, de parcă i-ar fi frică să nu-l rupă. Pare că și-a înghițit cuvintele.

– Care e numele tău?

– John Kessel. Prietenii mei mă strigă Jack.

Orchestra termină un cîntec, iar dansatorii se opresc și aplaudă. Sus, pe estrada orchestrei, Ellington se apleacă înspre microfon. „Mood Indigo" spune și instantaneu încep să cînte: clarinetul geme pe o tonalitate joasă, la unison cu trompeta cu surdină și cu trombonul, sincronizate perfect cu ritmurile stabile ale chitarei și ale tobelor. Melancolia cîntecului se potrivește cu starea de spirit a lui Wells.

– Ești din Virginia?

– Familia mea locuiește în Buffalo. În statul New York.

– A, da. În urmă cu mulți ani am vizitat cascada Niagara și am trecut cu trenul prin Buffalo.

Wells își amintește trecerea pe lîngă un număr mare de fabrici care aruncau apele reziduale în lac, pe lîngă grămezile de cărbune; își amintește norii portocalii și fumul negru de la cuptoarele de ardere. În fața unui rînd de case coșcovite, gardurile vii se luptau cu aerul plin de funingine. Priveliște de laissez-faire.

– Îmi imaginez că Criza a lovit Buffalo-ul sever.

– Așa este, domnule.

– Ce meserie ai avut acolo?

– O mulțime de meserii. Am fost electrician pînă să fiu „proscris".

– Proscris?

– Am avut o slujbă unde superintendentul mi-a spus să montez circuitele electrice greșit. M-am certat cu el, dar mi-a zis să fac treaba așa cum spune el. Așa că am așteptat pînă cînd a plecat, apoi m-am strecurat în baraca constructorilor și am verificat planurile. Am descoperit că eu aveam dreptate și că el se înșela. Așa că m-am întors și le-am pus corect. Ziua următoare, cînd a aflat, m-a concediat. Apoi cutare s-a dus și m-a trecut pe lista neagră.

Deși nu știa cîtă crezare să dea acestei povestiri, Wells descoperă că i-a fost stîrnită simpatia. Este genul de abuz care s-a întîmplat dintotdeauna. Recunoaște în Kessel imigrantul care, atunci cînd Wells a vizitat Statele Unite în 1906, l-a făcut să fie sceptic în legătură cu viitorul Americii. Teoretizase că acești italieni și slavi, veniți din țări fără tradiție democratică, incapabili să vorbească engleza, vor degrada și mai mult deja coruptul proces politic. Ei nu puteau deveni cetățeni onești; ei nu aveau să lucreze bine dacă puteau lucra prost și, confruntîndu-se cu bariera ce o ridicase pactul economic împotriva lor, rareori aveau să se ridice într-o categorie socială superioară.

Dar Kessel este curat, vorbește frumos, în ciuda accentului său, și este respectuos. Wells își dă seama că este unul dintre oamenii care tăiau vîrfurile copacilor de-a lungul șoselei.

Între timp, Kessel simte o mîhnire în atitudinea lui Wells. Nu și-a imaginat niciodată că Wells ar putea fi mîhnit și simte simpatie pentru el. I se pare, spre propria lui surpriză, că ar putea fi capabil să-l facă să se simtă mai bine.

– Deci, ce credeți despre țara noastră? întrebă el.

– Par să se întîmple lucruri bune aici. Sînt impresionat de președintele Roosevelt.

– Roosevelt este cel mai bun prieten pe care l-au avut vreodată muncitorii.

Kessel pronunță numele „Roosvelt".

– Nu este un om pentru – cuvintele îi ies greu din gură – trecut. Este pentru viitor.

Wells începe să-și dea seama că Kessel nu este un reprezentant al unei clase sociale, sau un subiect pentru un studiu sociologic, ci un om ca și el, cu un intelect, cu opinii, cu vise. Se gîndește la propria lui tinerețe, cînd se lupta să parvină în cercurile sus-puse. Se apleacă înainte.

– Ai încredere în viitor? Crezi că lucrurile pot fi diferite?

– Cred că trebuie să fie diferite, domnule Wells.

Wells se lasă pe spate.

– Așa zic și eu.

Kessel este buimăcit de initimitatea aceasta. E mai mult decît a sperat, dar deocamdată el a spus prea puține. Ar vrea să-i vorbească lui Wells despre visurile lui și în același timp ar vrea să-i pună o mie de întrebări. Ar vrea să-i spună lui Wells tot ce a văzut pe lume și să afle de la Wells ce a văzut acesta. Caută ceva cu care să înceapă.

– Întotdeauna mi-a plăcut felul cum scrieți. Îmi place să citesc scientifiction.

– Scientifiction?

Kessel își mișcă nervos picioarele.

– Știți dumneavoastră – povestiri despre viitor. Monștrii din spațiu cosmic. Marțienii. Mașina Timpului. Sînteți cel mai bun scriitor de scientifiction pe care l-am citit vreodată, după Edgar Rice Burroughs.

Kessel pronunță „Edgar", „Eedgar".

– Edgar Rice Burroughs?

– Da.

– Îți place Burroughs?

Kessel simte dezaprobarea din vocea lui Wells.

– Păi... poate nu atît de mult ca Mașina Timpului, se bîlbîie el. Burroughs nu a scris niciodată despre monștri atît de bine cum ați prezentat dumneavoastră morlocii.

Wells este încurcat.

– Monștrii.

– Da.

Kessel simte că ceva nu merge bine, dar nu vede o cale de ieșire.

– Însă el pune mai multă idilă în povestirile sale. Prințesa aceea – Dejah Thoris?

Ceea ce-i stăruie lui Wells în minte este imaginea lui Tarzan în slip, pe ecranul de cinematograf și cea a publicului cretinizat. După o viață de luptă, o sută de cărți scrise ca să schimbe lumea, în serviciul oamenilor ca acesta, doar pentru asta a fost irosită toată munca lui? Ca să fie comparat cu un scriitor de prostioare publicate în reviste de doi bani? Cu „Eedgar" Rice Burroughs? Rîde tare.

La rîsul lui Wells, Kessel se oprește. Știe că a zis o prostie, dar nu știe care este.

Oboseala îi cade pe umeri lui Wells ca o manta de fier.

– Tinere, pleacă, spune el. Nu știi ce vorbești. Întoarce-te în Buffalo.

Figura lui Kessel arde. Pleacă împleticindu-se. Sala este plină de zgomote de rîs. Înaintează împotriva acelui zid. La urma urmei, e doar un polonez ignorant, cu haine proaste și accent stupid. Ar fi trebuit să vorbească despre altceva – despre *Scurtă istorie a lumii*, despre politică. Dar ce l-a făcut să creadă că poate vorbi de la egal la egal cu un om precum Wells de la prima lor întîlnire? Wells trăiește într-o lume diferită. Viitorul este pentru oameni ca el. Kessel se simte victimă a imaginației. E o glumă amară. Se prinde de bar, cere altă bere. Reflecția lui în oglinda din spatele sticlelor rînduite frumos este mică și urîtă.

– Ce-i, Jack? îl întrebă Turkel. N-a vrut să danseze?

***

Și asta-i povestea, care în esență nu s-a întîmplat niciodată. Nu mult după aceasta, Kessel s-a întors în Buffalo. În timpul celui de-al doilea război mondial a lucrat ca macaragiu în laminorul companiei Bethlehem Steel. Și-a întîlnit soția, Angela Giorlandino, în timpul războiului și s-au căsătorit în iunie 1945. După război a părăsit fabrica și a devenit tîmplar. Primul lor copil, o fată, a murit de mică. Cel de-al doilea, un băiat, s-a născut în 1950. În acel timp, Kessel a început să construiască casa pe care, cu atît de multe lucruri în viața lui, n-a reușit niciodată să o termine. A muncit din greu, a mai avut și alți doi copii. Erau ani mai buni și ani mai răi. A avut o mulțime de slujbe. Recesiunea din 1958 aproape că l-a ruinat; familia noastră a trebuit să trăiască din ajutoare sociale. Lucrurile au mers mai bine, însă niciodată n-au mers foarte bine. După anii '50, economia Buffalo-ului, asemenea economiilor tuturor orașelor industriale din SUA prinse în tranziția la ora postindustrială, a decăzut constant. Kessel n-a lucrat niciodată pentru el însuși, și ca om bătrîn a fost și mai puțin prosper decît cînd era tînăr.

În anii ce i-au precedat moartea în 1946, Wells a fost deziluzionat și în alte rînduri. Eforturile sale de a crea o lume sănătoasă s-au lovit de frustrări crescînde. A devenit posac, furios. A urmat războiul care în unele privințe a fost chiar și mai rău decît prezisese el. A continuat să facă pretutindeni propagandă pentru un stat socialist mondial, însă cu o irelevanță din ce în ce mai mare. Moura Budberg n-a fost niciodată de acord să-i fie soție și el a trăit singur. Noii scriitori de stînga precum Orwell l-au considerat un dinozaur, total lipsit de contact cu realitățile politice mondiale, un tehnocrat naiv care nu înțelegea întunecimea sufletului uman. Ultima carte a lui Wells, *Mind at the End of Its Tether*, sugera că rasa umană confruntată cu o criză evolutivă ar putea dispărea dacă n-ar face un salt spre un nivel de trai mai înalt de conștiință, un salt despre care Wells a speculat cu prea puțină speranță sau convingere.

Stînd acolo, în sala de dans din Washingtonul anului 1934, poate că Wells a înțeles că, în ciuda tuturor teoriilor și predicilor sale despre viitor, viitorul îl depășise irevocabil.

***

Dar totuși povestea nu s-a terminat încă. În sala de dans din Washington, Wells stă ruinat într-un colț, un pic vinovat pentru că l-a respins pe Kessel atît de brutal. Kessel, cu spatele către ringul de dans, fixează rușinat paharul de bere. Gradat, amîndoi sînt scoși din gîndurile negre ale propriei lor incertitudini de sunetul orchestrei lui Ellington.

Ellington stă în fața unui pian mare. În spatele lui, orchestra: trei saxuri, două clarinete, două trompete, tromboane, un tobosar, un chitarist, un bas. „Creole Love Call", șoptește Ellington în microfon, apoi se așează din nou la pian. Își agită mîna o dată, de două ori, și clarinetul alunecă într-o

temă șovăitoare, lentă. Trompeta, în surdină, răspunde ca un ecou. Basul și chitara cîntă un blues pașnic, ritmat, erotic. Kessel și Wells, fiecare într-un colț al sălii, simt același lucru. Trompeta mîrîie opt măsuri de solo răgușit. Urmează clarinetul, tînguindu-se. Muzica este plină de durere și dor – însă o durere controlată, ordonată, stăpînită. Dor al nerealizării, dar nu un dor exagerat.

Cînd scriu aceste rînduri, muzica se aude din stereo-ul meu. Dacă cineva are dreptul să fie amărît de visele nerealizate, atunci acela este un om negru din anul 1934. Astfel de oameni, în astfel de condiții, pot face muzica să deschidă o lume de noi posibilități.

Prin intermediul muzicii vorbește un adevăr despre artă pe care Wells nu l-a înțeles, dar pe care eu sper să-l fi pătruns: acela că arta trebuie neapărat să ofere un mesaj în sensul că trebuie să spună ceva important. Că arta nu este întotdeauna un mijloc în slujba unui scop, însă cîteodată are o finalitate prin ea însăși. De aceea, arta poate că nu este capabilă să schimbe lumea, însă totuși poate schimba clipa.

Prin intermediul muzicii vorbește un adevăr despre viață pe care Kessel, cu șaisprezece ani înainte de nașterea mea, nu l-a înțeles, dar pe care eu sper să-l fi pătruns: acela că o viață plină de constrîngeri nu este o viață irosită. Că, în ciuda viselor nerealizate, pacea este posibilă.

Ascultînd, Wells simte pacea cuprinzîndu-i sufletul. Același lucru îl simte și Kessel.

Și astfel au așteptat echilibrați, calmi, pînă ce fiecare dintre ei s-a mutat în viitorul lui, în propriul nostru prezent. În lumea limitării și a pierderii. În Buffalo.

- Tatălui meu -

traducere și prezentare
de Cătălin TENIȚĂ

NOTE

1. New Deal (Noul Deal sau Noul Pact) = politică elaborată în 1932 de către administrația Roosevelt prin care se încerca ieșirea din Marea Depresiune (1929-1935) prin intervenția masivă a statului în activitățile economice.

2. Civilian Conservation Corps (CCC) = proiect care a făcut parte integrantă din politica de salvare a resurselor umane și naturale și care a devenit operațional la 5 aprilie 1933. Inițial în CCC au fost înrolați 250.000 de tineri nevoiași, capabili de efort fizic, care au fost cazați în 1.500 de tabere. Lucrau sub comanda Departamentului de Război la reîmpăduriri, amenajarea rîurilor și a drumurilor și conservarea solului. În 1935, cînd a ajuns la apogeu, în CCC se aflau înrolați peste 500.000 de oameni.

3. Works Progress Administration (WPA) = organizație guvernamentală creată în 1934 care a realizat între 1934 și 1941 proiecte de importanță națională.

4. National Industrial Recovery Act = proiect adoptat de Congres în mai 1933 care avea ca obiect eradicarea concurenței neloiale, ridicarea prețurilor la un nivel profitabil prin limitarea producției la nevoile timpului, garantarea unei săptămîni de lucru și a unor condiții de muncă acceptabile etc.

5. Joc de cuvinte intraductibil între Duke (nume bărbătesc) și duke (titlu nobiliar; conte – în engleză).

6. Booker T. Washington = militant pentru drepturile oamenilor de culoare în primul deceniu al secolului al XX-lea.

POVESTEA CUCYBER

Spiritele roiesc prin aburii de mercur ai farmecelor, chicotind și scîrțîindu-și dinții într-un ritual ce însîngerează blîndețea nopții de toamnă. Toată suflarea s-a retras în ascunzișuri, încrîncenată în fața orgiei vrăjitorești. Numai o pasăre cu umbra lungă și neagră, țipă răgușit. Deodată, un icnet din rărunchii pămîntului, perceput mai mult ca o vibrație, înmărmurește întreaga ființă și neființă, urmat îndeaproape de șuierul de oțel ce incizează ca un bisturiu, atmosfera. O clipă de tăcere, apoi mugetul unui titan înebunit erupe prin porii deschiși de groază ai pămîntului. Imediat, cu un urlet de lamă, țîșnește lava într-o singură zvîcnire, încremenind în înalturi, statuie înămolită-n magmă. Tobele cerului încep a-și bate vestirea și forma prinde a se roti greoi, lent la început, ușor zevzec, apoi taifun, sudînd aerul cu jerbe incandescente.

Brusc totul tace, furtuna se potolește și făptura plutește lin către una din crestele dezgolite ale muntelui. E un astru în cădere, un ghem de mușchi de oțel contractîndu-se ușor, un tors umflat și argintiu, străbătut de inele și lanțuri, de țepi și bumbi, o sabie lungă și grea îndreptîndu-i omoplații de argint, o calotă aurie, nervurată strident, ca o plasă însîngerată prinsă într-un strat de gheață. E un aparat de luptă, un înger plămădit din bunătate și sacrificiu, o mașină de tocat, o împletitură de mușchi și nervi, instincte și forță, destinse într-o făptură, în El cel trezit din somnul greu al magmei. Este un înger, Cucyber, decelerînd cu grație, așezîndu-se ca un fulg pe o stîncă.

Sfidînd hăurile deschise sub tălpi, începe dansul activării. Brațele i se rotesc în mișcări lebădate, prelungite în clipe tinzînd spre infinit. Picioarele se mișcă tîrșîite, inobservabil, apoi brusc dar grațios, făcînd ca densitatea aerului să nu-și mai aibe rostul, întinzînd mușchii, cabluri de oțel și împietrind abdomenul în striuri mici și negre. Mișcările se prelungesc insuportabil, adevărați șerpi de argint, hipnotici, apoi totul se rupe dureros de iute, întreaga făptură aterizînd în ghemuit.

Sabia se sudează cu mîna, devenind un braț mai lung și mai tăios. Gesturile șerpești se finalizează fulgerător, scurte descărcări de energie. Pe brațe se desfac rozete din lame late și ascuțite ca un fir de păr, care urmăresc traiectoria brațului-sabie despicînd aerul în betelă de mătase.

Corpul îi sclipește îmbăiat în argint, boabe mari de sudoare prelingîndu-i-se pe tors și sărind în evantaie prin aerul rarefiat. Deodată, rotindu-se ca o singură lamă, întreg ansamblul se oprește, încremenește cu sabia înfiptă-n cer. Făptura e un odgon de argint de care s-au ancorat norii și pe care sclipește un strop, capul, bob de aur a cărui nervură răspîndește scîntei într-un cerc magic.

***

Drumul de țară se întinde lasciv la umbra copacilor, lîngă lanul de porumb. Soarele a coborît, răspîndind umbre de roșeață feciorelnică peste întinderea pufoasă a porumbului. În zare, se vede deja satul și sufletul lui Cucyber s-ar bucura de pace și frumusețe dacă nu ar fi glasul acela rîios, șerpuind turbare și ură în aurul acestei lumi. Vocea se oprește și liniștea invadează, dar nu pentru mult timp. Dinspre sat se aude un cor de copii, o melodioară de joacă. Cucyber încearcă să zîmbească, dar sîsîitul glasului spurcă iar seninătatea

– Nu se poate ca tocmai un cîine rîios să fi ajuns pînă la mine și să mă trezească!

– Ba da, ba da, ba da, eu sînt stăpînul tău acum, scîrțîie vocea. Ești născut să respecți ordinele, iar acum te-am trezit cu vraja mea.

– Ți-ai greșit vraja, eu nu sînt făcut pentru scopurile tale.

– O, ba da, ba da. E într-adevăr un spectacol frumos, binele în slujba răului. Și te vei convinge că vei face ce spun eu.

– Ca fumul mă voi înălța, ca fumul mă voi destrăma, ca fumul mă voi dezgoli, ca fumul mă voi potoli, un fluture de fum de-aș fi, în veci eu n-aș mai osîndi.

– Cucyber băiatule, lasă descîntecele, nu poți să scapi de vrajă. E mult prea aspră, e mult prea grea.

– Un fluture de fum de-aș fi, eu liber aș zbura, nimeni nu m-ar mai condamna...

– Nu te mai amăgi. Ai platoșa prea grea, ești plin de lanțuri și inele, n-o să poți scăpa din vrajă. Sau nu, așa ar fi cu adevărat artistic. Să-ți las speranța și să FACI. Ești osîndit un fluture călău să fii, de fum sau orice altceva.

– Nuuu...

Cucyber una cu sabia, țîșnește în sat. Un copil rămîne încremenit în praful drumului și tăișul fulgeră lîngă bărbia sa. Este în genunchi acum, cu mîna tremurînd, sabia vibrînd incandescentă spre gîtul plăpînd și tot corpul încleștat în luptă cu programarea. Încearcă să-și descleștezе degetele, să dea drumul la mîner, dar ansamblul e sudat. Copilul se ridică cu greu, mult prea mic și paralizat de frică. O femeie țipînd se repede spre ei. Și tabloul pare un vis care se derulează cu încetinitorul. O forță demențială îi dă un impuls și mîna anormal obosită se împlîntă în spatele micuțului. Urletul de femeie ruptă înăuntrul ei se prăvale asupra lui Cucyber din toate direcțiile, ca într-un cazan. Se trezește gîfîind, pe vîrful muntelui, cu vîntul mușcînd sălbatic din umerii îmbroboniți.

– Cine ești tu, cel care te joci cu mine?

– În fine, a sosit ora prezentărilor. Eu sînt Zib, Fiara fără Chip, cel mai negru și spurcat suflet plămădit vreodată – definiție și titulatură luată din dicționarele oamenilor. Nu te supăra că am ales calea asta să-mi desfăt spiritul! Oamenii nu merită chinuiți, ei trebuie doar omorîți. În schimb tu (pufăit satisfăcut), ce senzații, și acum mă fumică. Ori dacă, chinurile ce te bîntuie sînt așa sublime în vis, de ce spectru trebuie că dispui în realitate! Ești divin Cucyber, asta-i artă. O să fie și un vernisaj, se va intitula „Chinurile lui Cucyber". Magnific. Va intra în istorie, vei vedea. Apropos, urmează orașul din Golf. Oamenii te vor

JSF - 102

aştepta încă de la intrare.

– Eşti nebun!

– Ai dreptate, pentru că asta-i natura mea. Iar tu relaxează-te, nu poţi să faci nimic. Eşti programat, nu?

***

Drumul spre oraş. Lung şi prăfuit. Oraşul. Mare. Cocoţat pe deal cu case şi blocuri albe. Lumea. Aşteptînd la porţile oraşului, cu feţe încruntate, gata să facă dreptate. Pentru ce, pentru cine? Sau chiar, de ce? Nu contează, ei trebuie să facă dreptate. Îl cunosc pe Cucyber? Nu, el este doar obiectul dreptăţii lor.

Cucyber se iveşte în capul drumului, uriaş, puternic, colcăială de oţel şi titan, lame şi lanţuri, ţepi şi descărcări electrice. Arma perfectă. Omul-sabie. Coboară drumul spre oraş. Mulţimea vuieşte nemulţumită, dreptatea trebuie făcută uşor şi excitant, ca o vînătoare, cu animale hăituite, smocuri însîngerate, priviri înceţoşate de frică şi urlete de mînie, pline de ură, dar drepte. Însă contrar aşteptărilor, din capul drumului coboară maşina de tocat. Mulţimea murmură înfricoşată, dar asmuţită.

– Oameni buni, începe Cucyber, vă rog puţină atenţie. Fiţi înţelegători şi...

Mulţimea se repede, ultimile rînduri, împingîndu-i pe cei din faţă, ura inoculată ridicînd braţele cu seceri, topoare, drujbe, cuţite. Acesta e semnalul pentru ca sus în văzduh să înceapă petrecerea. Spirite, fiare, duhuri, vrăjitori, toată spurcăiala admiră excitată bătălia spectrală de deasupra oraşului. Pe nimeni nu mai interesează fiinţele-marionete care se mişcă jos, tot ce contează este spectul urii lor, al durerii şi neputinţei şi în primul rînd toate aceste degajări ale lui Cucyber.

Vîntul, ca un barbar sălbatic, geme înebunit să risipească spectrele, dar ele nu există în lumea lui. Nori negri şi fulgere strălucitoare acoperă soarele şi nasc o zi de negură, dar nici petrecerea nu există în lumea lor. Spectacolul va continua atîta timp cît programul se derulează.

Cucyber plînge pentru prima oară de cînd există. Şi starea cunoscută numai indirect, îi amplifică spectrul, în timp ce mîinile se execută singure, contra voinţei lui. Mîinile, picioarele, torsul, spatele, fiinţe vii îngemănate-n el, se mişcă individual, după programe, iar el n-are ce face, el singur neprogramat. Poate doar să plîngă. Lamele se rotesc şi scuipă sînge, ţepii se descarcă fulgere şi carbonizează, sabia seceră ca într-un lan de grîu şi trupurile cad tăiate micronic. Totul e o baltă de sînge şi noroi, o groapă de fulgere, ploaie şi durere. Maşinăria funcţionează perfect. Mulţimea disperată se îmbulzeşte, ridică braţele să lovească şi cade. Zece, cincizeci, o sută, două sute, o mie...

În curînd o să obosesc, în curînd o să obosesc, geme Cucyber. Mamăă fă ceva, ajută-mă, omoară-mă, goneşte-i, nu-i mai lăsa măcelăriţi...

Din înalturi se aude corul strigoilor: Cucyber, Cucyber, Cucyber... Petrecăreţii sînt în extaz. Valurile de chin spectral sînt sexual de frumoase. Chinurile sufleteşti roşii au căpătat nuanţe de violet, tentă de nebunie şi oroare verde, albastră, maro, gri, toate se împletesc în izbucniri purulente de vulcani noroioşi.

Lupta a ajuns în oraş, mulţimea înconjurîndu-l din toate părţile şi căzînd mormane. Cucyber varsă în timp ce taie, apoi urlă înfiorător spărgînd furtuna. Spectatorii din înalturi cad în spasme orgasmatice.

Mulţimea s-a retras, deşteptată brusc. În mijlocul ei, la capătul unui şir lung de cadavre, o făclie vie se roteşte, stropind sînge de foc, apoi brusc, ţîşneşte în înaltul cerului, eliberată. În urmă rămîne o dîră de aur, iar la capătul ei, în mijlooul străzii, o grămadă de metal topit.

Lumea se întoarce istovită spre case. Se va spune că am luptat pentru dreptate, murmură unii,

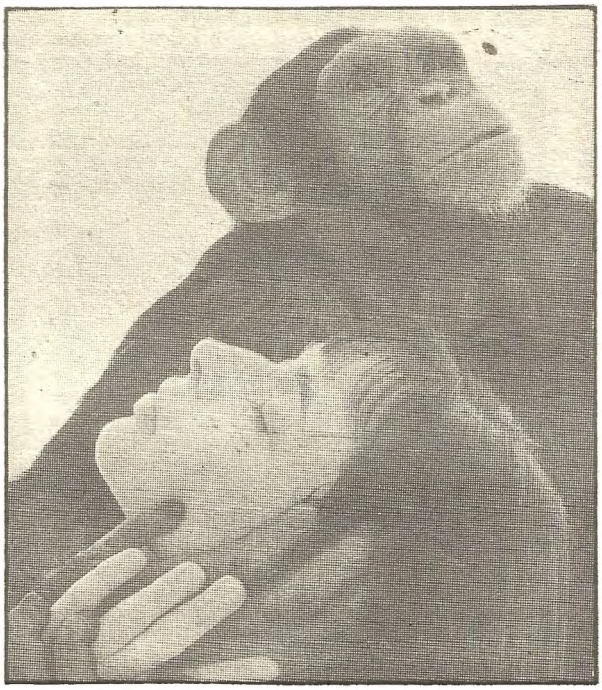

pentru copiii noştri, murmură alţii. Măcar ei să trăiască mai bine, şoptesc mamele cu lacrimi în ochi pentru cei care şi-au vărsat sîngele, şi-au spart oasele, şi-au jupuit pielea.

Mîine va fi o lume mai bună. Cît mai bună?

***

Urcă dealul cu paşi mici şi greoi, deşi muşchii sînt la fel de elastici şi supli. Visul de pe vîrful muntelui i-a spulberat încrederea în sine şi pentru prima dată, sabia îi atîrnă grea pe omoplaţi, deşi spatele îi e la fel de în formă ca întotdeauna. Merge spre Lacul Destinului.

E o întindere uriaşă de apă, care începe aici şi se termină tocmai la Capăt, Dincolo. Suprafaţa ei pare de gheaţă, atît e de nemişcată, o oglindă nemăsurată în care se vede viitorul.

Cucyber se aşează pe o stîncă şi priveşte în adîncul Lacului, unde trecutul se învolburează ascunzînd privirilor, fundul. Ce pot face, se cutremură el, sînt o unealtă. Privirea îi alunecă pe suprafaţa Lacului, pînă hăt departe. Viitorul e lunecos.

O pală de vînt îi mîngîie ceafa de elastumb şi el se înfioară tot, ca atunci cînd era copil. E cald şi răcoare totodată. O scamă de înfiorare îi alunecă pe coloană şi se scutură deodată bine dispus, apoi se întristează iar. Răsuflarea caldă îl învelește şi el ştie că i se citesc întrebările: ce va fi? şi ce ar putea face?

O picătură îi sfredeleşte calota şi o simte curgîndu-i caldă pe obraz. Caldă şi sărată. Senzaţie nouă care-i răscoleşte pieptul. Inima-i bate să se spargă, deşi e reglată de aşa natură încît la cel mai mare efort să-şi autodozeze ritmul. Tăcerea e grea. Respiră şuierat cînd alte două picături coboară triste şi moi, de pe frunte pe obraz, pînă în colţul gurii.

Lacul e o floare mare şi albă, şi roşie, şi galbenă, un curcubeu pufos şi înmiresmat, cu o tulpină zveltă şi fragilă. Dar iată că vîntul vîjîie în joacă şi tija se rupe ca un gînd. Imediat, seva albă ţîşneşte şi se priponeşte pe cer, într-un ghem de bumbac. Iar vîntul, fericit, bătrîn şi copil totodată, îi dă înconjur de mii de ori, tatăl tău, vîntul. Împresoară cu dragoste nourașul mic şi pufos, mama ta.

Primul fiu, născut din dragostea de primăvară, pe cerul senin şi plin de ploaie, a fost ucis de miasmele otrăvite ale Mlaştinilor Blestemate ce sălăşluiesc la sud, în inima Cîmpiei de Piatră. Atunci am plîns şi am umplut jumătate de Lac.

Vocea caldă de la început, se naşte din ce în ce mai tensionată sub calotă. Simte durerea aşa cum a fost obişnuit s-o simtă, dar e ceva în plus, era fratele lui.

Al doilea fiu, născut din patima înfocată de vară, cu tunete şi fulgere în arşiţa de noapte, a fost ucis de lamele tăioase ale Gerului, nebun nemulţumit, dezmoştenit de fratele său, tatăl tău. Am plîns şi atunci am umplut Lacul, aşa cum e acum. Apoi te-ai născut tu din înţeleapta iubire bogată şi înmiresmată a toamnei. Dar Fiara fără Chip te-a găsit şi te-a prins în laţul ei, iar programarea e un zid de netrecut pentru noi cei de aici. Numai Ei, care te-au programat mai pot s-o desfacă. Dar Ei vor să se distreze.

– Nu mai plînge mamă.

– Nu e bine să plîng băiatul meu. Dar nici de data asta nu mă pot opri.

– Nu mai plînge mamă, mă doare.

– N-o să mai plîng. Iubirea aspră a iernii va da naştere unui fiu numit Răzbunare.

– Nu, asta ar vrea şi Fiara fără Chip. Iubirea trebuie să fie blîndă şi aspră totodată, caldă şi înfrigurată. Al patrulea copil trebuie să fie iubirea însăşi şi cu el veţi alunga într-adevăr toate spurcăciunile.

– Atunci am să plîng, pentru că iubirea îmi dă dreptul ăsta.

Cucyber încuviinţează tăcut, se ridică şi se îndepărtează obosit, deşi corpul său nu oboseşte niciodată. Drumul spre oraşul din Golf e lung şi dimineaţa e aproape.

JSF - 102

BOOKSHOP

NOUTĂȚI HORROR ÎN AMERICA

***HORROR FILM DIRECTORS 1931-1990* (Regizori specializați în filme horror, 1931-1990), Dennis Fischer, McFarland & Company, Inc. Publishers, Jefferson, North Carolina, 1991, 900 pag., hardcover.**

Criticul Dennis Fisher, colaborator al unor reviste precum American Film, Cinefantastic, Fangoria, ne prezintă în acest volum un studiu exhaustiv al activității principalilor regizori specializați în filme horror în ultimele decate ale secolului nostru. Volumul este publicat de o editură specializată ale cărei cărți nu se pot obține din păcate direct din librării, ci numai prin comandă la următoarea adresă: Box 611, Jefferson, North Carolina 28640. La prețul cărții (în cazul volumului de față 75 de dolari) se adaugă transportul (2 dolari). Această adevărată enciclopedie a regizorilor este divizată în două părți majore. După o introducere și o scurtă istorie a filmului horror, urmează prima parte în care sînt discutați -în ordine alfabetică - 51 de regizori de primă mărime (printre ei Dario Argento, John Carpenter, Roger Corman, David Cronenberg, Brian de Palma, Terence Fisher, Lucio Fulci, Tobe Hooper, Roman Polanski, George A. Romero). Partea a doua este intitulată "Regizori de perspectivă și regizori obscuri"; printre ei Clive Barker, Lamberto Bava, Kevin Connor, Tom Holland, Sam Raimi, Jimmy Sangster, Jack Sholder, Lewis Teague; în total, 48 de regizori. Într-o addenda sînt prezentate cîteva filme horror datorate unor regizori care nu pot fi considerați specialiști ai genului (de exemplu, Dr. Jekyll and Mr. Hyde al lui Rouben Mamoulian, House of Wax al lui Andre de Toth, Psycho și The Birds ale lui Alfred Hitchcock, The Shining al lui Stanley Kubrick). Volumul se încheie cu o bibliografie adnotată și un indice al filmelor discutate. Iconografia însumează 87 de fotografii alb-negru.

Un volum indispensabil celor care studiază fenomenul horror în cinematografie.

Florin Mircea TUDOR

CONCURS
Liviu Surugiu și JSF

MARELE PREMIU - 111 111 lei
Apocrifa Maria
- Mihail Grămescu

PREMII

I - Don Simon - 15 ooo lei
Hollywood Virus
II - Sebastian Corn - 10 000 lei
Ouă de paște în ajunul Crăciunului
(JSF 100)
III - Liviu Radu - 7000 lei
Șarpele
Mențiune - Costi Gurgu - 5 000 lei
Respirația morții
Pentru originalitate - Gabi Brăilă - 5 000
Remember-man

ZIUA NEMIRA - 23 Decembrie 1994

ora 14 Conferință de presă
ora 14.30 Festivitatea de premiere a celei de-a treia ediții a concursului de literatură Nemira
ora 15 Lansări de carte:
- IP Culianu - Călători în lumea de dincolo
- Caius Dobrescu - Balamuc sau pionierii spațiului
- Mihail Grămescu - Săritorii în gol
- Marcel Picard - Tarot. Practici și interpretări
- Daniel Beresniak - Francmasoneria în Europa de est
- Philip K Dick - Ubik
ora 16 Cocktail

POȘTA REDACȚIEI

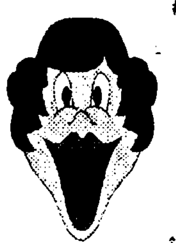

Teodor Sorel (Brăila) - Mulțumim pentru aprecieri (cu atît mai mult cu cît sînt reale). Ne bucură că te-ai "SFerizat" și sperăm și noi într-o posibilă colaborare (care?), după cum vezi ți-am publicat anunțul.

Horia Nicola Ursu (Satu Mare) - O scrisoare (cel puțin) surprinzătoare, dar nu mai puțin plăcută (dacă n-o publicăm este nu pentru a-ți respecta rugămintea, ci dinlipsă de spațiu). Da, ne interesează materialele pe care ni le propui (pentru textul despre Siudmak poate ne trimiți și niște ilustrații), apropo, bibliografiile acelea complete se datorează cumva unor antologii de genul *"Livre d'or de ..."*, pentru că, dacă e așa, colaborarea se poate extinde. PS Merçi pentru urări! Trimite-ne cuprinsul volumului *"Vue en coupe..."*

ARAHghinda (Cristina alias văduva gri (Ploiești)) - Pentru VISĂTORUL DIN CIMPIA TURZII (Marius): *posed cartea despre "Cristal..." (xerox) și ți-o pot împrumuta pentru a o xeroxa la rîndul tău; știu și cîteva magazine unde poate găsi cristale a apărut și o continuare a lor.* Grafica lui Marian Roman nu este pe calculator. Amazoanele își tăiau doar un sîn (cel din partea în care întindeau arcul), de fapt era un sân (!) rabatabil pe care și-l montau atunci cînd treceau pe săbii.

PS. Dorește să cunoască, (virgulă) cît mai mulți Dobrescu Mihai (care să aibă legătură cu SF-eul); pot fi și fete.

PPS Nu posedăm toate datele zilelor de naștere ale creaturilor enumerate, dar vom încerca să le procurăm.

PPPS Citat memorabil *" În plus, n-am să uit niciodată ziua cînd am ieșit cu un tip în oraș și l-am spus, trecînd prin fața unui magazin de pompe funebre, că o să-i cumpăr un sicriu de ziua lui - și chiar în acea zi era ziua lui de naștere. Oricum, sînt sătulă pînă în gît de țepe de genul ăsta."*

P(P)S Nu, nu avem E-Mail (să [...] noi știm!).

Cătălinoiu Emil (Cluj) - Din păcate facem încă abonamente la redacție și nici nu mai posedăm numere mai vechi. Există chioșcuri de difuzare în Cluj care aduc în mod constant JSF. Eventual contactează-i pe cei de la cenaclurile locale pentru a te informa de amplasamentul lor .

Călin Cotocel (Comănești) - [...] să ne trimiți o traducere (textul care ți se pare mai reușit, eventual mai scurt sau premiat) și cuprinsul; apoi vom mai vedea.

Ana Veronica Mircea (Focșani) - 1) OK!; 2) Idem; 3) Cînd va fi Nicu disponibil îți vom satisface curiozitatea; 4) Ibidem.

Mioara Negulescu (București) - Scrisorile vă mai așteaptă (încă) la redacție. Sperăm să nu vă fi speriat (involuntar) în vreun fel oarecare pentru a ne evita. Vă așteptăm în oricare zi de miercuri a anului viitor pe la redacție.

Dinu Golescu (Cluj) - Mă bucur că reacția (pe care o așteptam!) la interviul lui Costi Gurgu a venit din partea unui (deocamdată) simplu fan. Deci:

"Doresc (...) să-l contrazic pe domnul Costi Gurgu care (...) a făcut o insinuare de genul: «constat, atît la fanii SF cît și la întreaga generație de adolescenți, o atracție mult mai mică spre cultură cu tot ceea ce presupune ea și...». Mă consider un adolescent destul de autentic, și totuși mă simt atras de multe forme ale culturii moderne (exclus artele plastice neSF), cît și clasice (exclus sculptura).
De asemenea, cred că domnul Costi Gurgu realizează faptul că fanii SF cu o inteligență (cultură) peste medie nu vor riposta nimic la probabilitatea pe care dînsul o enunță în același interviu (nu m... să aibă...). Totuși, cei care nu sînt siguri unde se află această medie a culturii (de exemplu, subsemnatul), vor pune mîna pe "pană" și îl vor întreba: oare avem o cultură peste medie dacă am reușit să citim și să înțelegem Coroziune?"

Florin Iulian Hrib (Hunedoara) - După cum vezi am început să-ți publicăm materialele. Din păcate unele dintre ele se suprapun peste unele deja publicate.

MACISTE

Cu ocazia sărbătorilor de iarnă redacția JSF vă dorește [...]

PREMIILE "VICTOR PAPILIAN"

Nuvelă:
Liviu RADU - Documente răzlețe despre trupe pierdute în deșert
Premiul de încurajare al editurii "Sarmis":
Liviu Surugiu - Înghețul

Povestire:
Radu Pavel Gheo - Cîntec pentru cale, fir de tihnă
Premiul de încurajare al editurii "Sarmis":
Costi Gurgu - Omul care știa adevărul și n-a făcut legea

Schiță:
I: Micleușanu Milos - Darul suprem;
Manu Olaru - Punct absent;
II: Cristina Radulian - Natură moartă pe Golgota

Juriul a fost alcătuit din Constantin Cublesan, Mircea Naidin și Mihai Victor Stoica.